

PRVA KNJIGA O KRALJEVIMA

Prva knjiga o kraljevima započinje kazivanjem o Israilu, čija je povijest otpočela u prvim poglavljima knjige Postanka, smirujući se u pojedinačnim kazivanjima i razdobljima kroz koja prolazi monarhija već u sadržaju Prve i Druge knjige Samuelove. Ova knjiga započinje s prijenosom vlasti s Davida na Solomona, nastavljajući pripovijest o kralju Solomonu, koji je vladao nad ujedinjenim Israilom (3–11), da bi u završnici izložila potonju povijest sada već razjedinjenih kraljevstava: Israila na sjeveru, kojim je vladao Ahazjah, i Jehude na jugu, kojom je vladao Jehošafat. Sadržinsko razgraničenje između Prve i Druge knjige o kraljevima pada tačno u središte kazivanja o Ahazjahovom kraljevanju (Kraljevi I 22:51 – Kraljevi II 1:18). Ta činjenica zapravo jasno pokazuje da su ove dvije knjige nekoć činile jedinstvenu cjelinu i jednu knjigu koja pripovijeda o Israilu pod kraljevskim vladanjem od smrti Davidove pa sve do sužanjstva. Podjela na dvije knjige desila se pri prevođenju hebrejske Biblije na grčki jezik (Septuaginta). Sumirajući sadržaj knjiga o kraljevima, mogli bismo naglasiti tri različite, ali uzajamno povezane odlike. Glavni likovi ovih knjiga jesu Gospod Bog Israilov, raznovrsni israelski kraljevi i proroci, kao i određen broj važnih tuđinaca. Zavjera oko nastojanja da Israil pod svojom monarhijom živi ili ne živi kao narod Božiji u Obećanoj zemlji, kao i to kako se Bog odnosi prema svome narodu u njegovoj poslušnosti ili neposlušnosti prema njemu.

Potom, kazivanje knjiga o kraljevima predstavlja pripovijest o prošlosti, što će reći da u ovom sadržaju imamo posla s historiografskom književnošću. Ovdje nije riječ samo o prošlosti naroda Israilova, nego i o prošlosti drugih naroda u području Bliskog istoka tog vremena. Najzad, sadržaj knjiga o kraljevima mogao bi se, također, definirati i kao didaktička književnost, jer rečeni sadržaj nastoji poučiti čitaoca o Bogu Israilovu i njegovu naumu, o tome kako taj Bog nije isto što i božanstva drugih naroda. On je neusporedivi Tvorac nebesa i Zemlje, potpuno različit od svijeta koji je stvorio, a ipak snažno djelatan unutar njega. On ravna poviješću i zaslužuje da bude štovani, ne na bilo kakvom mjestu, nego u hramu jerusalemkom kao najpogodnijem mjestu njegova štovanja.

Davidova starost

1 Kralj David bijaše ostario, odmakao u godina-
ma; i pokrivali su ga haljinama, ali on se ne
mogaše ugrijati. (2) Zato mu sluge njegove rekoše:
“Neka se gospodar našem, kralju, nađe djevica
mlada, pa neka ona dvori kralja i bude mu njego-
vateljica; i neka ti ona legne na prsa, da se gospo-
dar moj, kralj, ugrije.” (3) Tako oni počеше tražiti
lijepu djevojku po svem kraju Israilovu i nađoše
Šunamku Abišagu te je dovedoše kralju. (4) Dje-
vojka bijaše vrlo lijepa; i ona je njegovala kralja i
služila mu, ali je on ne pozna.

(5) Adonija, sin Hagitin, stade se uznositi i govori-
ti: “Ja ću biti kralj.” Tako on sebi pripremi kola i ko-
nje s pedeset ljudi da idu pred njim. (6) Njegov ga
otac nikada nije prekorio pitajući ga: “Zašto tako
činiš?” A on još bijaše i vrlo naočit, a rodio se po-
slije Abšaloma. (7) On se posavjetova sa Cerujinim
sinom Joabom i svećenikom Abiatarom, pa oni iza

njeg stadoše. (8) Ali svećenik Cadok, Jehojadin sin
Benajah, prorok Natan, Šimej, Rei i junaci Davido-
vi ne bjehu s Adonijom.

(9) Prinese Adonija za žrtve ovce i volove i tovlje-
nu telad kod kamena Zoheletskog, blizu En-Rogea-
la, i pozva svu braću svoju, kraljeve sinove, i sve
Jehudince, sluge kraljeve, (10) ali ne pozva pro-
roka Natana ni Benajaha ni junake ni brata svoga
Solomona.

Natan i Batšeba

(11) Onda Natan progovori Batšebi, majci Solo-
monovoj, i reče: “Zar nisi čula da je Hagitin sin
Adonija postao kralj, a da naš gospodar David ne
zna za to? (12) Zato te molim da mi dopustiš da te
sad nasavjetujem, da spasiš život sebi i sinu svome
Solomonu. (13) Otiđi i uđi kralju Davidu pa mu
reci: Zar se ti, gospodar moj, kralju, ovako nisi za-
kleo sluškinji svojoj: ‘Zacijelo će sin tvoj Solomon

poslije mene kralj biti, i on će na prijestolju mome sjediti? Zašto je onda Adonija kralj postao? (14) Eto, dok ti još budeš tamo govorila s kraljem, ja ću uči za tobom i potvrditi riječi tvoje.”

(15) Tako Batšeba uđe kralju u spavaću sobu. A kralj bijaše vrlo star, i služila ga je Šunamka Abišaga. (16) Potom se Batšeba pokloni i pred kraljem ničice pade. A kralj upita: “Šta želiš?”

(17) Ona mu reče: “Gospodaru moj, ti si se skuškinji svojoj Jahvom, Bogom svojim, ovako zakleo: ‘Zacijelo će sin tvoj Solomon poslije mene kralj biti, i on će na mome prijestolju sjediti.’ (18) A gle, kralj je Adonija, a ti, gospodaru moj, kralju, ne znaš za to. (19) On je za žrtvu mnogo volova i tovljene teladi i ovaca prinio, i sve je kraljeve sinove i svećenika Abiataru i zapovjednika vojske Joaba pozvao, ali nije pozvao slugu tvoga Solomona. (20) U te su sada, gospodaru moj, kralju, uprte svačije oči u Israilu, da im ti kažeš ko će sjediti na prijestolju gospodara moga, kralja, poslije njega. (21) Inače, čim gospodar moj, kralj, legne na počinak s očevima svojim, desit će se da će mene i sina moga Solomona krivcima smatrati.”

(22) I gle, dok je ona još govorila s kraljem, uđe prorok Natan. (23) Javiše kralju i rekoše: “Prorok je Natan ondje.” I kad on uđe pred kralja, licem na tlo pred kraljem ničice pade. (24) Natan onda reče: “Gospodaru moj, kralju, jesi li ti rekao: ‘Adonija će poslije mene kralj biti, i on će na prijestolju mome sjediti?’ (25) Jer on je danas sišao i za žrtve mnogo volova i tovljene teladi i ovaca prinio i pozvao je sve kraljeve sinove i zapovjednike vojne i svećenika Abiataru, pa, eno, jedu i piju s njim i govore: ‘Živio kralj Adonija!’ (26) Ali mene, mene – slugu tvoga, i svećenika Cadoka i Benajaha, sina Jehojadina, i slugu tvoga Solomona on pozvao nije. (27) Je li to učinio gospodar moj, kralj, a da nisi pokazao slugi svome ko će sjediti na prijestolju gospodara moga, kralja, poslije njega?”

(28) Tad kralj David reče: “Zovnite mi Batšebu.” I uđe ona kralju i stade preda nj. (29) Kralj se zavjetova i reče: “Tako mi Jahve živoga, koji me izbavi iz muka svih, (30) zacijelo, onako kako sam ti se zavjetovao Jahvom, Bogom Israilovim, rekavši: ‘Tvoj će sin Solomon poslije mene kralj biti, i on će na prijestolju mome umjesto mene sjediti, ja ću zbilja danas tako postupiti.”

(31) Tad se Batšeba pokloni licem do zemlje i ničice pred kraljem pade pa reče: “Vječno živio gospodar moj, kralj David!”

(32) Onda kralj David reče: “Zovnite mi svećenika Cadoka, proroka Natana i Benajaha, sina Jehojadina.” I oni udoše pred kralja. (33) Kralj im reče: “Povedite sa sobom sluge gospodara svoga i posadite moga sina Solomona na moju mazgu pa ga odvedite dolje u Gihon. (34) Neka ga svećenik Cadok i prorok Natan pomažu ondje za kralja nad Israilom, pa zapušite u trube i vičite: ‘Živio kralj Solomon!’ (35) Onda dodite gore s njim, pa neka on dođe i sjedne na prijestolje moje umjesto mene, jer sam ga ja postavio za vladara nad Israilom i Jehudom.”

(36) Jehojadin sin Benajah odvrati kralju i reče: “Amen! I Jahve, Bog gospodara moga, kralja, tako je rekao! (37) Kao što je Jahve bio s gospodarom mojim, kraljem, tako neka on bude i sa Solomonom, i neka prijestolje njegovo učini većim od prijestolja gospodara moga, kralja Davida!”

Solomonovo pomazanje za kralja

(38) Tako svećenik Cadok, prorok Natan, Jehojadin sin Benajah, Kerećani i Pelećani sidoše i posadiše Solomona na mazgu kralja Davida te ga odvedoše u Gihon. (39) Potom svećenik Cadok uze rog s uljem iz čadora¹ i pomaza Solomona. Tad zapuhaše u trube i svi ljudi povikaše: “Živio kralj Solomon!” (40) Sav narod krenu gore za njim, svirajući u svirale i silno se radujući, tako da se zemlja tresla od galame njihove.

(41) I ču to Adonija i svi gosti što bijahu s njim, dok su završavali s jelom. Kad Joab ču zvuk trube, upita: “Kakva je ovo buka u gradu?”

(42) Dok je on još govorio, gle, dođe Jonatan, sin svećenika Abiataru. Tad Adonija reče: “Uđi, jer ti si dobar čovjek i nosiš dobre vijesti.”

(43) Ali Jonatan odgovori Adoniji: “Ne! Gospodar naš, kralj David, postavio je Solomona za kralja.

(44) Kralj je poslao s njim svećenika Cadoka, proroka Natana, Jehojadina sina Benajaha, Kerećane i Pelećane, i oni ga posadiše na kraljevu mazgu. (45) Svećenik Cadok i prorok Natan pomazaše ga u Gihonu za kralja, i oni se odande uspeše slaveći, tako da je grad na nogama. To je buka što ste je čuli. (46) K tome još, Solomon je već zauzeo svoje mjesto na prijestolju kraljevskom. (47) I još su kraljeve sluge došle čestitati gospodaru našem, kralju Davidu, riječima: ‘Dao Bog da ime Solomonovo bude slav-

¹ Tj. čadora sastanka.

nije od imena tvoga i da prijestolje njegovo bude veće od prijestolja tvoga! I kralj se poklonio na postelji. (48) Kralj je još ovako rekao: Blagoslovljen bio Jahve, Bog Israilov, koji daje da oči moje danas vide nasljednika na prijestolju mome.”

(49) Tad se svi Adonijini gosti prepadoše, pa ustadoše i svaki ode svojim putem. (50) I Adonija se poboja Solomona, pa se podiže i ode te se uhvati za rogove žrtvenika.² (51) I javiše Solomonu i rekoše: “Gle, Adonija se boji kralja Solomona, jer se, eno, uhvatio za rogove žrtvenika i govori: Neka mi se kralj Solomon zakune danas da neće slugu svoga mačem smaknuti.”

(52) Solomon reče: “Ako je čovjek dostojan, ni dlaka mu s glave neće na zemlju pasti, ali ako se u njemu nađe zla, umrijet će.” (53) Tako kralj Solomon poslao ljude te ga oni odvedoše dolje od žrtvenika. I dođe on i ničice pade pred kraljem Solomonom, a Solomon mu reče: “Idi kući svojoj.”

Davidova oporuka Solomonu

2 Kako su se Davidu primicali dani da umre, on naloži sinu svome Solomonu i reče: (2) “Ja polazim na put svega svijeta. Zato budi jak i pokaži se čovjekom. (3) Drži se naloga Jahve, Boga svoga, da hodiš putevima njegovim, da se držiš propisa njegovih, zapovijedi njegovih, odredaba njegovih i svjedočanstava njegovih³, onako kako je zapisano u Zakonu Mojsijevu, da uspiješ u svemu što radiš i kamo se god okreneš, (4) da Jahve ispuni obećanje svoje koje je dao za me riječima: ‘Ako sinovi tvoji uspaze na put svoj: da vjerno hode preda mnoom svim srcem svojim i svom dušom svojom, tebi neće ponestati ljudi na prijestolju Israilovu⁴.’ (5) A i ti znaš šta mi je Cerujin sin Joab učinio, šta je učinio dvojici zapovjednika vojske Israilove Abneru, sinu Nerovu, i Amasi, sinu Jeterovu, koje je pobio; on je u miru kao u ratu krv prolio. I ratnom je krvlju omastio pojas svoj oko struka i sandale na nogama svojim. (6) Zato ti postupi po mudrosti svojoj, i ne dopusti njegovoj sijedoj kosi da u miru siđe u Šeol. (7) A sinovima Gileadanina Barzila-ja pokaži dobrotu, i neka oni budu među onima koji jedu za stolom tvojim, jer su oni stajali uza me

kad sam bježao od brata tvog Abšaloma. (8) Gle, s tobom je Šimej, sin Gere Benjaminovca, iz Bahurima; i on je taj koji me je teškom kletvom prokleo onoga dana kad sam išao u Mahanajim, ali kad mi je sišao na Jordan, zakleo sam mu se Jahvom i rekao: ‘Neću te smaknuti mačem.’ (9) Zato ga ti sad ne puštaj da ode nekažnjen, jer si ti mudar čovjek i znat ćeš kako ćeš postupiti s njim, te ćeš njegovu sijedu kosu u krvi u Šeol snijeti.”

Davidova smrt i Solomonovo preuzimanje vlasti

(10) Potom David leže na počinak s očevima svojim, te ga pokopaše u gradu Davidovom. (11) David je vladao Israilom četrdeset godina: sedam godina vladao je u Hebronu, a trideset i tri godine vladao je u Jerusalemu. (12) I Solomon sjede na prijestolje oca svoga Davida i njegovo se kraljevstvo učvrsti.

(13) I dođe Adonija, sin Hagitin, Batšebi, majci Solomonovoj. “Dolaziš li u miru?“, upita ona.

A on odgovori: “U miru.” (14) Onda on reče: “Imam ti nešto reći.”

A ona reče: “Govori.”

(15) Tako on reče: “Ti znaš da je kraljevstvo bilo moje i da je sav Israil gledao u me, ali se kraljevstvo okrenulo i pripalo bratu mome jer je bilo njegovo od Jahve. (16) Sad od tebe tražim jedno; nemoj me odbiti.”

A ona mu reče: “Govori.”

(17) Tad on reče: “Molim te priupitaj kralja Solomona, jer on tebe odbiti neće, da mi dadne Šunamku Abišagu za ženu.”

(18) Batšeba reče: “Dobro, razgovarat ću s kraljem za te.”

Adonijino pogubljenje

(19) Tako Batšeba ode kralju Solomonu da razgovara s njim za Adoniju. Kralj joj ustade u susret, pokloni joj se i sjede na prijestolje svoje; onda naredi da postave prijestolje za kraljevu majku, te ona sjede s njegove desne strane. (20) Tad ona reče: “Zatražila bih jednu sitnicu od tebe; nemoj me odbiti.”

A kralj joj odgovori: “Traži, majko moja, jer ja tebe odbiti neću.”

(21) Ona reče: “Neka se Šunamka Abišaga dadne bratu tvome Adoniji za ženu.”

² To su bile ručice nalik na rogove; nalazile su se na svakom čošku žrtvenika. Ko bi se uhvatio za njih, ne bi bio ubijen.

³ Tj. Deset zapovijedi.

⁴ Tj. uvijek će jedan od njih biti na prijestolju Israilovu.

(22) Kralj Solomon odgovori i reče majci svojoj: "A zašto tražiš Šunamku Abišagu za Adoniju? Traži za nj i kraljevstvo, jer je on stariji brat moj – baš za njega, svećenika Abiataru i Cerujina sina Joaba!"

(23) Potom se kralj Solomon zakle Jahvom: "Jahve meni učinio tako, i još gore, ako Adonija nije kazao ovu riječ protiv života svoga! (24) Tako mi Jahve živoga, koji me je učvrstio i posadio na prijestolje oca moga Davida i koji mi je dao kuću kako je obećao, Adonija će danas sigurno pogubljen biti!" (25) I kralj Solomon posla Jehojadina sina Benajaha, i ovaj nasrnu na nj, te on umrije.

Abiatarovo otpuštenje

(26) Onda kralj svećeniku Abiataru reče: "Idi u Anatot na imanje svoje; zaslužuješ smrt, ali te neću pogubiti ovaj put jer si nosio kovčeg Gospoda moga, Jahve, pred ocem mojim Davidom, i jer si s ocem mojim dijelio patnje sve." (27) Tako Solomon otpusti Abiataru iz svećeničke službe Jahvi, da ispuni riječ Jahvinu koju je on izrekao o Elijevoj kući u Šilohu.

Joabovo pogubljenje

(28) I stiže ta vijest do Joaba, jer Joab bješe pristao uz Adoniju, ali ne bješe pristao uz Abšaloma. I Joab pobježe u Jahvin čador te se uhvati za rogove žrtvenika. (29) Kralju Solomonu javiše da je Joab pobjegao u Jahvin čador i da je kod žrtvenika.⁵ Tad Solomon posla Benajaha, sina Jehojadina, i reče: "Idi, navali na nj!"

(30) Tako Benajah dođe u Jahvin čador i reče Joabu: "Ovako veli kralj: Izidi!"

Ali on reče: "Neću, umrijet ću ovdje."

I Benajah opet izvjesti kralja i reče: "Tako je rekao Joab i tako mi je odgovorio."

(31) Kralj mu reče: "Učini kako je rekao pa ga ubij i pokopaj ga, da skineš s mene i kuće oca moga krv što ju je Joab prolio bez razloga. (32) Jahve će krv njegovu vratiti na glavu njegovu jer je on nasrnuo na dvojicu ljudi pravednijih i boljih od sebe i mačem ih ubio – Abnera, sina Nerova, zapovjednika vojske Israilove, i Amasu, sina Jeterova, zapovjednika vojske Jehudine – a otac moj David nije znao za to. (33) Neka se tako krv njihova vrati na gla-

vu Joabu i potomstvu njegovu zauvijek, a Davidu i potomstvu njegovu i kući njegovoj i prijestolju njegovu neka zasnava bude mir od Jahve."

(34) Potom Benajah, sin Jehojadin, ode gore te navali na Joaba i ubi ga, te ga pokopaše u njegovoj kući u pustinji. (35) Umjesto njega za zapovjednika vojske kralj postavi Benajaha, sina Jehojadina, a umjesto Abiataru kralj postavi svećenika Cadoka.

Šimejevo pogubljenje

(36) Tad kralj pozva Šimeja i reče mu: "Sagradi sebi kuću u Jerusalemu i tu živi i nikamo odatle ne izlazi. (37) Jer onoga dana kad izideš i prijedeš preko potoka Kidron, znaj sigurno da ćeš umrijeti; krv tvoja na glavu tvoju."

(38) Tad Šimej reče kralju: "Dobro veliš. Onako kako je gospodar moj, kralj, rekao, tako će sluga tvoj učiniti." Tako Šimej dugo življaše u Jerusalemu.

(39) Ali desi se poslije tri godine da dvojica sluga Šimejevih pobjeغو Akišu, sinu Maakinu, kralju gatskome. I dojaviše Šimeju i rekoše: "Eno sluga tvojih u Gat." (40) Tad Šimej ustade i osedla margarca svog pa ode Akišu u Gat da traži sluge svoje. I ode Šimej i dovede sluge svoje iz Gata.

(41) Rekoše Solomonu da je Šimej otišao iz Jerusalema u Gat i da se vratio. (42) Zato kralj pozva Šimeja i reče mu: "Zar te nisam zakleo Jahvom i ozbiljno te opomenuo rekavši: 'Znaj sigurno da ćeš onoga dana kad se udaljiš i odeš bilo kuda umrijeti'? A ti si meni rekao: 'Dobra je riječ što sam je čuo.' (43) Zašto se onda nisi držao zakletve Jahvom i zapovijedi koju sam ti dao?" (44) Kralj još reče Šimeju: "Ti znaš sve zlo koje srcem svojim priznaješ, što si ga učinio ocu mome Davidu; neka zato Jahve vrati zlo tvoje na glavu tvoju. (45) A neka je blagoslovljen kralj Solomon i neka prijestolje Davidovo bude učvršćeno pred Jahvom do vijeka!" (46) I kralj zapovjedi Benajahu, sinu Jehojadinu, te on izide i navali na nj, tako da ovaj umrije. Tako se kraljevstvo učvrsti u rukama Solomonovim.

Solomonova molitva i Božiji odgovor

3 Potom se Solomon oprijatelji s faraonom, kraljem egipatskim, i uze faraonovu kćer te je odvede u Davidov grad dok ne završi gradnju dvora svoga i hrama Jahvina i zida oko Jerusalema. (2) Narod još prinošaše žrtve na uzvisinama jer do dana tih ne bješe sagrađena kuća imenu Jahvinu.

⁵ U grčkim rukopisima ovdje se dodaje: *Tada Solomon poruči Joabu: "Zašto se držiš žrtvenika?" Joab mu odgovori: "Uplaših se tebe, te sam pobjegao pred Jahvu."*

(3) A Solomon je volio Jahvu, upravljajući se po propisima oca svoga Davida, samo je na uzvisinama žrtve prinosiso i tamjan palio. (4) Kralj ode u Gibeon da tamo prinese žrtvu jer to bijaše najviša uzvisina; Solomon prinese hiljadu žrtava paljenica na tom žrtveniku. (5) U Gibeonu se Jahve noću ukaza Solomonu u snu; i reče Bog: "Traži šta da ti dadem."

(6) Tad Solomon reče: "Ti si pokazao veliku blagost slugi svome Davidu, ocu mome, onako kako je on pred tobom hodio vjerno i pravedno i čestita srca prema tebi; i ti si sačuavao za nj tu blagost veliku, pa si mu dao sina da sjedi na prijestolju njegovu, kao danas. (7) I ti si, o Jahve, Bože moj, učinio slugu svoga kraljem na mjestu oca moga Davida, a ja sam još dijete, i ne umijem vladati. (8) Sluga je tvoj usred naroda tvoga koji si ti odabrao, naroda velikog kojeg je previše da bi se prebrojio ili popisao. (9) Zato podari slugi svome srce razborito da sudi narodu tvome, da luči dobro od zla. Jer ko je kadar voditi ovaj veliki narod tvoj?"

(10) Gospodu bijaše drago što je Solomon to zamolio. (11) Bog mu reče: "Kad si iskao to, a nisi iskao dug život za se, niti si za se bogatstvo iskao, niti si iskao život neprijatelja svojih, nego si za se iskao razboritost da pravdu razumiješ, (12) učinit ću, evo, po riječima tvojim. Gle, dajem ti srce mudro i razborito, tako da prije tebe kao ti niko bio nije niti će poslije tebe kao ti iko biti. (13) Dajem ti i ono što nisi tražio: i bogatstvo i slavu, tako da među kraljevima niko kao ti neće biti sve dok si živ. (14) Ako budeš hodio putevima mojim, držeći se propisa mojih i zapovijedi, kao što je otac tvoj David hodio, onda ću ja produžiti dane tvoje."

(15) Onda se Solomon probudi, i gle – to bijaše san. I dođe on u Jerusalem te stade pred kovčeg saveza Jahvina i prinese žrtve paljenice i žrtve sudioništva i napravi gozbu za sve sluge svoje.

Solomonove mudre presude

(16) Onda dvije bludnice dođoše kralju i stadoše preda nj. (17) Jedna žena reče: "O gospodaru moj, ja i ova žena živimo u istoj kući; i ja sam rodila dijete dok je ona bila u kući. (18) Trećega dana nakon što sam ja rodila desi se da i ova žena rodi dijete, a bile smo zajedno. U kući nije bilo nijednog stranca s nama, samo nas dvije u kući. (19) Sin ove žene umrije u noći, jer ona leže na nj. (20) Zato ona ustade usred noći i uze moga sina od mene dok sam ja, sluškinja tvoja, spavala, pa ga stavi sebi

na prsa, a svoga mrtvog sina stavi meni na prsa. (21) Kad sam ujutro ustala da podojim sina svog, gle, on bješe mrtav, ali kad sam ga ujutro pažljivo pogledala, gle, to ne bješe sin moj što sam ga rodila."

(22) Tad ona druga žena reče: "Ne! Onaj što je živ moj je sin, a onaj što je mrtav sin je tvoj."

Ali ona je prva govorila: "Nije! Onaj što je mrtav tvoj je sin, a onaj što je živ sin je moj." Tako su se one prepirale pred kraljem.

(23) Onda kralj reče: "Ova kaže: 'Moj je sin onaj što je živ, a tvoj je sin onaj što je mrtav', a druga kaže: 'Nije! Tvoj je sin onaj što je mrtav, a moj je sin onaj što je živ.'" (24) Kralj reče: "Dajte mi mač." I donesoše pred kralja mač. (25) Kralj reče: "Rasijecite živo dijete nadvoje i dajte polovinu jednoj, a polovinu drugoj."

(26) Tad žena čije je dijete bilo ono živō progovori kralju, jer je duboko zabolje zbog sina njezina, i reče: "O gospodaru moj, podaj njoj živo dijete, i nipošto ga ne ubijajte!"

Ali ona druga reče: "Neće biti ni moje ni tvoje; raspolovite ga!"

(27) Tad kralj reče: "Dajte živō dijete ovoj prvoj ženi, i nipošto ga ne ubijajte; ona mu je majka."

(28) Kad ču za presudu što je kralj bijaše donio, sav se Israil uplaši kralja i vidje da je u njemu mudrost Božija da pravdu kroji.

Solomonovi dostojanstvenici

4 A kralj Solomon bijaše kralj nad svim Israilom. (2) Ovo bijahu njegovi dostojanstvenici: Azaria, sin Cadokov – svećenik; (3) Elihoref i Ahija, sinovi Šišini – tajnici; Jehošafat, sin Ahiludov – bilježnik; (4) Benajah, sin Jehojadin – vojskovođa; Cadok i Abiatar – svećenici; (5) Azaria, sin Natanov – nadnamjesnik, i Zabud, sin Natana, svećenika – prijatelj kraljev; (6) Ahišar – upravitelj dvora, i Adoniram, sin Abdin – nadglednik prisilnih radnika.

(7) Solomon je u svem Israilu imao dvanaest namjesnika koji su podmirivali kralja i njegovu kuću; svaki je morao podmirivati jedan mjesec u godini. (8) Ovo su njihova imena: Ben-Hur u brdima Efrajimovim; (9) Ben-Deker u Makacu, Šaalbimu, Bet-Šemešu i Elon-Bethanau; (10) Ben-Hesed u Arubotu – njegovi su bili Soko i sva zemlja heferska; (11) Ben-Abinadab na svim brežuljcima dorskim – žena mu je bila Tafata, kći Solomono-va; (12) Baanah, sin Ahiludov, u Tanaku i Megidu

i u svem Bet-Šeanu, koji je pokraj Caretana, niže Jizreela, od Bet-Šeana do Abel-Mehole pa sve do preko Jokmeama; (13) Ben-Geber u Ramot-Gileadu – njegovi su bili gradovi Jaira, sina Manašeova, koji su u Gileadu: njegovo je bilo područje Argoba u Bašanu, šezdeset velikih gradova opasnih zidovima s bronzanim rešetkama; (14) Ahinadab, sin Idov, u Mahanajimu, (15) Ahimaac u Naftaliju – i on se oženio Solomonovom kćeri Basematom; (16) Baanah, sin Hušajev, u Ašeru i Bealotu⁶; (17) Jehošafat, sin Paruahov, u Isakaru; (18) Šimej, sin Elin, u Benjaminu; (19) Geber, sin Urijin, u zemlji gileadskoj, zemlji Sihona, kralja amorejskoga, i Oga, kralja bašanskoga – a on je bio jedini namjesnik u tom kraju.⁷

Solomonova moć, bogatstvo i mudrost

(20) Jehudinaca i Israilaca bilo je koliko je pijeska na obali mora; jeli su i pili i radovali se.⁸ (21) I Solomon zavlada svim kraljevstvima od Rijeke⁹ do zemlje filistinske i do međe egipatske; ona su donosila danak Solomonu i služila mu sve dane života njegova. (22) Solomonu je svakoga dana trebalo za hranu trideset kora¹⁰ najboljeg brašna i šezdeset kora običnog brašna, (23) deset ugojenih volova, dvadeset volova s ispaše, stotinu ovaca, pored jelena, gazela, srndaća i ugojene peradi. (24) Jer on je imao vlast nad svime s onu stranu Rijeke¹¹, od Tifse do Gaze, nad svim kraljevima s onu stranu Rijeke, i imao je mir sa svih strana oko sebe. (25) Tako su Jehuda i Israil živjeli u sigurnosti, svako pod svojom lozom i smokvom svojom, od Dana pa sve do Beeršebe, za sveg vijeka Solomonova.

(26) Solomon je imao četiri hiljade¹² konjušnica za konje pregaše i dvanaest hiljada ljudi u konjskim posadama.

(27) Ti su namjesnici¹³ podmirivali kralja Solomona i sve one koji su dolazili za sto kralja Solo-

mona, svaki u mjesecu svome; nisu dali da ičega nestane. (28) Donosili su i ječam i slamu za konje i brze konje na mjesto na koje je trebalo, svaki prema zaduženju svome.

(29) I Bog dade Solomonu mudrost i vrlo veliku razboritost i širinu uma što se ne da izmjeriti kao ni pijesak na obali morskoj. (30) Solomonova mudrost nadmaši mudrost svih sinova Istoka i svu mudrost Egipta. (31) Jer on bijaše mudriji od svih ljudi: od Etana Ezrahanina, od Hemana, Kalkola i Darde, sinova Maholovih; i znalo se za ime njegovo u svim narodima naokolo. (32) On je izrekao i tri hiljade mudrih izreka, a njegovih je pjesama bilo hiljadu i pet. (33) Govorio je o drveću, od kedra što je u Libanonu do majorana¹⁴ što raste na zidu; govorio je i o životinjama i pticama i gmazovima i ribama. (34) Iz svih su naroda dolazili da čuju mudrost Solomonovu, od svih zemaljskih kraljeva koji su bili čuli za mudrost njegovu.

Savez s kraljem Hiramom

5 Hiram, kralj Tire, posla sluge svoje Solomonu kad je čuo da je Solomon pomazan za kralja namjesto oca svog, jer Hiram je uvijek Davidu prijatelj bio. (2) Onda Solomon poruči Hiramu: (3) “Ti znaš da otac moj David nije mogao sagraditi kuće imenu Jahve, Boga svog, zbog ratova koji su vođeni protiv njega sa svih strana, sve dok mu Jahve nije neprijatelje njegove pod noge bacio. (4) Ali sad je Jahve, Bog moj, meni dao mir sa strana svih; nema neprijatelja ni nesreće. (5) Ja, evo, namjeravam sagraditi kuću imenu Jahve, Boga svoga, onako kako je Jahve progovorio ocu mome Davidu i rekao: ‘Tvoj sin, kojeg ću ja posaditi na prijestolje tvoje umjesto tebe – on će sagraditi kuću imenu mome.’ (6) Zato zapovjedi sad da mi nasijeku kedrovine iz Libanona, a moje će sluge raditi sa slugama tvojim, i ja ću ti dati plaću za sluge tvoje, sve onako kako kažeš, jer ti znaeš da među nama nema nikoga ko umije sjeći drva kao Cidonci.”

(7) Kad je čuo riječi Solomonove, Hiram se veoma obradova pa reče: “Blagoslovljen danas bio Jahve, koji je Davidu dao mudra sina nad ovim narodom velikim!” (8) I poruči Hiram Solomonu: “Čuo sam poruku tvoju što si mi je poslao; učinit ću sve što želiš s kedrovinom i čempresom. (9) Moje će sluge snijeti drvo iz Libanona na more, i ja ću ga složiti u

⁶ Ili Alotu.

⁷ U grčkim rukopisima ovdje stoji: *i bio je jedan namjesnik u zemlji jehudinskoj.*

⁸ U hebrejskom tekstu 5:1.

⁹ Tj. Eufрата.

¹⁰ Trideset kora – četiri tone.

¹¹ Tj. zapadno od rijeke Eufрата.

¹² U grčkim rukopisima stoji *četiri hiljade*, a u hebrejskom tekstu *četrdeset hiljada*.

¹³ Vidi 4:7-19.

¹⁴ Lat. *Origanum maru*.

splavove da idu morem do mjesta koje mi ti odrediš, i ondje ću ga rastaviti, pa ga ti nosi. Onda ćeš ti ispuniti želju moju dajući hranu ukućanima mojim.” (10) Tako je Hiram davao Solomonu kedrovine i čempresa koliko je ovaj želio. (11) Solomon bi onda davao Hiramu dvadeset hiljada kora pšenice za hranu njegovim ukućanima i dvadeset hiljada bata¹⁵ ulja od tučenih maslina; tako bi Solomon davao Hiramu iz godine u godinu. (12) Jahve je dao mudrost Solomonu, baš kako mu je i obećao; a između Hiram i Solomona vladao je mir, te njih dvojica sklopiše savez.

Podizanje radnika

(13) Kralj Solomon diže prisilne radnike iz sveg Israila, a prisilnih je radnika bilo trideset hiljada. (14) Slao ih je u Libanon u smjenama od deset hiljada po mjesecu: mjesec su dana provodili u Libanonu, a dva mjeseca kod kuće. A Adoniram je bio nadglednik prisilnih radnika. (15) Solomon je imao sedamdeset hiljada nosača i osamdeset hiljada kamenorezaca u gorama, (16) mimo tri hiljade i tri stotine glavnih poslovođa što su nadgledali posao i upravljali ljudima koji su radili. (17) Onda kralj zapovjedi, i oni počеше sjeći veliko kamenje, kamenje vrijedno, da od klesanoga kamena postave temelje hramu. (18) Tako su Solomonovi i Hiramovi graditelji i Gebalci sjekli i pripremali drvo i kamen za gradnju hrama.

Gradnja hrama

6 Desi se, četiri stotine i osamdesete godine nakon što sinovi Israilovi iziđoše iz zemlje egipatske, četvrte godine svoje vlasti nad Israilom, u mjesecu zivu, koji je drugi mjesec, da Solomon poče graditi kuću Jahvinu. (2) A hram koji je kralj Solomon gradio Jahvi bijaše šezdeset aršina¹⁶ dug, dvadeset aršina širok, a trideset aršina visok. (3) Trijem ispred glavnog predvorja hrama bio je dvadeset aršina dug, prema širini hrama, a deset aršina širok, prema dužini hrama. (4) Na hramu je načinio i prozore sa griljama¹⁷. (5) Uza zidove

hrama sagradio je katove koji su opasavali zidove hrama i oko glavnog predvorja i oko unutarnjeg svetišta; tako je napravio bočne odaje svuda naokolo. (6) Donji kat bio je pet aršina širok, srednji šest aršina, a treći sedam aršina, jer je s vanjske strane naokolo napravio izbočine na hramu da se ništa ne umeće u zidove hrama.

(7) Hram, dok se gradio, gradio se od kamena oklesanog u kamenolomu, i nije se čuo ni čekić ni sjekira ni bilo kakvo gvozdeno oruđe u hramu dok se gradio.

(8) Ulaz u donje¹⁸ bočne odaje bio je s desne strane hrama, a zavojitim se stubama penjalo na srednji kat, a sa srednjega na treći. (9) Tako on sagradi hram i dovrši ga; i pokri hram kedrovim gredama i daskama. (10) On još sagradi odaje oko cijeloga hrama, svaku pet aršina visoku, a bile su vezane za hram kedrovim drvetom.

(11) I dođe Solomonu riječ Jahvina: (12) “Ovaj hram što ga gradiš – ako budeš slijedio propise moje i izvršavao odredbe moje i držao se zapovijedi mojih živeći po njima, onda ću ja s tobom održati riječ svoju koju sam dao ocu tvome Davidu. (13) Obitavat ću među sinovima Israilovim i neću ostaviti narod svoj Israil.”

(14) Tako Solomon sagradi hram i dovrši ga. (15) Onda zidove hrama iznutra obloži kedrovim daskama: od poda do stropa iznutra ih obloži drvetom, a pod hrama obloži čempresovim daskama. (16) U stražnjem dijelu hrama kedrovim daskama pregradi dvadeset aršina od poda do stropa, da odvoji u hramu unutarnje svetište – mjesto nadasve sveto. (17) Glavno predvorje ispred ove pregrade bilo je dugo četrdeset aršina. (18) Unutrašnjost hrama bila je od kedrovine po kojoj bijahu urezane tikve i cvjetovi rastvoreni; sve je bilo od kedrovine, nigdje se kamen vidio nije.

(19) Onda on uredi unutarnje svetište u hramu da tamo postavi kovčeg saveza Jahvina. (20) Unutarnje svetište bilo je dvadeset aršina dugo, dvadeset aršina široko i dvadeset aršina visoko, a obložio ga je čistim zlatom. A kedrovinom je obložio i žrtvenik. (21) Tako Solomon obloži unutrašnjost hrama čistim zlatom. I pruži zlatne lance preko prednjega dijela unutarnjeg svetišta i zlatom ga obloži. (22) On obloži cio hram zlatom dok sav ne

¹⁵ U grčkim rukopisima stoji *dvadeset hiljada bata* (440 kilograma), a u hebrejskom tekstu *20 kora* (4.400 litara).

¹⁶ Jedan aršin – 45 cm.

¹⁷ Značenje hebrejske riječi koja se odnosi na ovo nije sasvim jasno. Odnosi se na prozore s drvenim griljama, kroz koje je vani mogla izlaziti toplota.

¹⁸ U grčkim rukopisima stoji *donje*, a u hebrejskom tekstu *srednje*.

bi dovršen. On zlatom obloži i sav žrtvenik koji je kraj unutarnjeg svetišta.

(23) U unutarnjem svetištu načini još dva kerubina od maslinova drveta, svaki deset aršina visok.

(24) Pet aršina bijaše dugo jedno krilo u kerubina i pet aršina drugo krilo u kerubina: od kraja jednoga do kraja drugoga krila bijaše deset aršina.

(25) I drugi kerubin bijaše od deset aršina; oba kerubina bijahu jednake mjere i istog oblika.

(26) Visina jednog kerubina bijaše deset aršina, a tako i drugoga kerubina.

(27) On postavi kerubine nasred unutarnje prostorije, a krila kerubina bijahu raširena, tako da je krilo jednoga doticalo jedan zid, a krilo drugoga kerubina doticalo je drugi zid, a krila su im se dodirivala u sredini prostorije. (28) I kerubine je obložio zlatom.

(29) Potom po svim zidovima hrama unaokolo, i unutarnjim i vanjskim zidovima svetišta¹⁹, ureza likove kerubina, palmi i cvjetova rastvorenih. (30) Obložio je zlatom pod hrama, unutarnji i vanjski.

(31) Za ulaz u unutarnje svetište načini vrata od drveta maslinova, nadboj i dovratnike petostrane.

(32) Tako načini dvokrilna vrata od drveta maslinova pa ureza na njima kerubine, palme i cvjetove rastvorene, i obložih ih zlatom; a kerubine i palme zlatom presvuče.

(33) I za ulaz u glavno predvorje načini četverostrane dovratnike od drveta maslinova (34) i dvokrilna vrata od drveta čempresova; oba krila otvarahu se i na jednu i na drugu stranu. (35) Ureza na njima kerubine, palme i cvjetove rastvorene, i jednako obložih zlatom sve što bješe urezano.

(36) Sagrađi unutarnje dvorište s tri reda klesanoga kamena i jednim redom kedrovih greda.

(37) Četvrte godine, u mjesecu zivu, bijahu postavljeni temelji Jahvinom hramu. (38) Jedanaeste godine, u mjesecu bulu, koji je osmi mjesec, hram je dovršen sa svim dijelovima svojim i po nacrtima svojim. Tako ga je on sedam godina gradio.

Solomonov dvor

7 A dvor svoj građaše Solomon trinaest godina, i dovrši on sav dvor svoj. (2) Sagrađio je dvor od šume libanonske, stotinu aršina dug, pedeset aršina širok i trideset aršina visok, na četirima redovima kedrovih stupova, s kedrovim gredama

na stupovima. (3) Bio je pokriven kedrovinom iznad bočnih soba što su ležale na četrdeset i pet stupova, po petnaest u redu svakom. (4) Prozori s griljama bijahu u tri reda, i prozor je prema prozoru stajao u tri reda. (5) Otvori na svim ulazima i dovratnici bijahu četverokutni, i prozor je prema prozoru stajao u tri reda.

(6) Potom je načinio predvorje sa stupovima, pedeset aršina dugo i trideset aršina široko, a ispred njega trijem, a ispred toga bjehu stupovi i prag.

(7) Sagrađio je prijestolni trijem gdje će suditi – sudački trijem, koji je bio obložen kedrovinom od poda do stropa²⁰. (8) Dvor u kojem će živjeti, ono drugo dvorište od predvorja prema unutrašnjosti, bio je iste gradnje. Sagrađio je dvor nalik na onaj trijem i faraonovoj kćeri, kojom se bješe oženio.

(9) Sve je to bilo od skupocjena kamena, od kamena sječenog po mjeri, izrezanog pilama, iznutra i izvana, baš od temelja do zidnoga vijenca, i tako vani do velikog dvorišta. (10) Temelji bijahu od skupocjena kamena, velikoga kamena, kamena od deset aršina i kamena od osam aršina. (11) I gore je bio skupocjeni kamen, kamen sječen po mjeri, i kedrovina. (12) Tako su veliko dvorište svud naokolo okruživala tri reda klesana kamena i jedan red kedrovih greda, baš kao i unutrašnje dvorište Jahvina hrama i trijem hrama.

Huramov posao u hramu

(13) I posla kralj Solomon po Hurama iz Tira.

(14) On bijaše sin udovice iz plemena Naftalijeva, a otac mu je bio Tiranin, ljevač tuča; i bijaše pun znanja i umijeća i vještine za bilo kakav posao s tučem. Tako on dođe kralju Solomonu i sav mu posao obavi.

(15) Izlio je dva stupa od tuča; osamnaest je aršina bio visok jedan stup, a dvanaest aršina mjerenih uzicom bio je opseg i jednog i drugog. (16) Napravio je i dvije glavice od livenog tuča da se stave na vrhove stupova; jedna je glavica bila visoka pet aršina, a i druga je glavica bila visoka pet aršina.

(17) Na glavicama na vrhu stupova bijahu spletene mreže i lanci uvrnute žice: sedam za jednu glavicu i sedam za drugu glavicu. (18) Tako on načini dva reda šipaka oko jedne mreže da pokrije glavice koje bijahu na vrhu stupova, i tako uradi za drugu

¹⁹ Odnosi se na mjesto nadasve sveto i na glavno predvorje hrama.

²⁰ U latinskim i sirjačkim rukopisima stoji: *od poda do stropa*, a u hebrejskom tekstu: *od poda do poda*.

glavicu. (19) Glavice koje bijahu na vrhu stupova na trijemu bile su u obliku ljiljana, od četiri aršina. (20) Glavice bijahu na oba stupa, odmah iznad okrugle izbočine koja je bila kraj mreže, a šipaka je u redovima oko obiju glavica bilo po dvije stotine. (21) Tako on podiže stupove na trijemu hrama: podiže stup s desne strane i nazva ga Jakin²¹, i podiže stup s lijeve strane i nazva ga Boaz²². (22) Glavice na vrhu stupova bile su u obliku ljiljana. Tako je završen rad na stupovima.

(23) Napravio je i on more²³ od livene kovine, deset aršina²⁴ od ivice do ivice, okruglo, pet aršina²⁵ duboko, a opsega mjerena vrpcom trideset²⁶ aršina. (24) Pod rubom su okolo stajali odlivci nalik na tikve, okružujući ga, po deset na jedan aršin, potpuno okružujući more; tikve su bile u dva reda, salivene s morem. (25) More je stajalo na dvanaest volova, tri okrenuta sjeveru, tri zapadu, tri jugu i tri istoku; i more je bilo postavljeno na njih, a oni su stražnjim dijelom bili okrenuti unutra. (26) Bilo je debelo podlanicu, a rub mu je bio kao rub u čaše, kao cvijet ljiljana; moglo je zaprimiti dvije hiljade bata²⁷.

(27) Potom je načinio deset postolja tučanih; svako postolje bilo je četiri aršina dugo, četiri aršina široko i tri aršina visoko. (28) Ovako su postolja izrađena: imala su okvire, okvire između prečaga, (29) a na okvirima koji su bili između prečaga bili su lavovi, volovi i kerubini; i gore na prečagama bilo je postolje, a ispod lavova i volova bili su vijenci kovane izradbe. (30) I svako je postolje imalo četiri tučana točka s tučanim osovina, i njegove su četiri noge imale držače; pod umivaonikom bijahu izliveni držači s vijencima sa svake strane. (31) Njegov otvor unutar vijenca na vrhu bio je jedan aršin, a otvor je bio okrugao, po obrascu postolja, jedan i po aršin; a oko otvora su bili urezani ukrasi, i okviri su bili četvrtasti, ne okrugli. (32) Četiri točka bila su pod okvirom, a osovine točkova na postolju. I svaki je točak bio aršin i po visok. (33) Točkovi su bili napravljeni kao kolski točkovi.

Njihove osovine, naplaci njihovi, paoci njihovi i glavčine njihove bili su liveni. (34) I bijahu četiri držača na četirima uglovima svakog postolja; držači su bili dio samog postolja. (35) Na vrhu postolja bio je krug pola aršina visok, a njegovi podupirači i prečage na vrhu bili su dio njega. (36) On je urezao po pločama njegovih podupirača i po okvirima njegovim kerubine, lavove i palme, onoliko koliko je bilo praznog prostora na svakoj, i vijenaca naokolo. (37) Ovako je napravio deset postolja: svako je bilo jednako saliveno, jedne mjere i jednog oblika.

(38) On je načinio deset umivaonika tučanih; svaki je umivaonik zaprimao četrdeset bata²⁸; svaki je umivaonik bio od četiri aršina, i na svakome od deset postolja bio je jedan umivaonik. (39) Potom je namjestio postolja, pet s desne strane hrama i pet s lijeve strane hrama; a more²⁹ je postavio s desne strane hrama, prema jugoistoku. (40) Huram je načinio i lonce, lopatice i zdjele.

Tako je Huram dovršio sav posao koji je obavljao za kralja Solomona u kući Jahvinoj: (41) dva stupa i dvije glavice u obliku posuda što su bile navrh dvaju stupova, i dvije mreže da prekriju dvije glavice u obliku posuda što su bile navrh stupova; (42) i četiri stotine šipaka za one dvije mreže: dva reda šipaka za svaku mrežu da prekriju dvije glavice u obliku posuda što su bile navrh stupova; (43) i deset postolja s deset umivaonika na postoljima; (44) i jedno more s dvanaest volova pod njim; (45) i kablove, lopatice i zdjele; baš sav pribor što ga je Huram načinio kralju Solomonu za kuću Jahvinu bio je od ugladena tuča. (46) Kralj ih je izlio u glini u Jordanskoj dolini, između Sukota i Caretana. (47) Solomon je ostavio sav pribor i nije ga mjerio, jer ga je bilo previše; nije se moglo utvrditi koliko je tuča bilo.

(48) Solomon je napravio i sve pokućstvo koje je bilo u kući Jahvinoj: zlatni žrtvenik, zlatni sto na kojem je stajao hljeb Prisutnosti, (49) stalke za svjetiljke od čistoga zlata, pet s desne i pet s lijeve strane, ispred unutarnjeg svetišta, cvjetove, svjetiljke i mašice, od zlata, (50) i čaše, utrnjivače, posude, kašike i žeravnice, od čistoga zlata, i baglame za vrata unutarnje sobe, mjesto nadasve sveto, i za vrata na glavnom predvorju hrama, od zlata.

²¹ U značenju: *on će učvrstiti*.

²² U značenju: *u njemu je snaga*.

²³ Tj. bazen.

²⁴ Deset aršina – 4,5 metara.

²⁵ Pet aršina – 2,3 metra.

²⁶ Trideset aršina – 13,5 metara.

²⁷ Oko 44 kilolitra.

²⁸ Četrdeset bata – 880 litara.

²⁹ Tj. bazen.

(51) Tako je dovršen sav posao koji je kralj Solomon obavljao za kuću Jahvinu. I unese Solomon stvari koje bješe posvetio otac njegov David – zlato i srebro i pribor – te ih stavi u riznice kuće Jahvine.

Prijenos kovčega u hram

8 Potom Solomon sazva preda se u Jerusalem sve starješine Israilove i sve poglavare plemenske, glave porodica sinova Israilovih, da donesu gore kovčeg saveza Jahvina iz Ciona, grada Davidova. (2) Svi se Israilci okupiše kralju Solomonu na blagdan u mjesecu etanimu, koji je sedmi mjesec. (3) Tad dođoše sve starješine Israilove, i svećenici podigoše kovčeg. (4) Donesoše gore kovčeg Jahvin i čador sastanka i sav sveti pribor što bijaše u čadoru, a svećenici i levijevci gore ih odnesoše. (5) I kralj Solomon i sva zajednica Israilova koja se bješe kod njega okupila pred kovčegom žrtvovaše toliko brava i goveda da se nisu mogli prebrojiti ni sračunati. (6) Potom svećenici donesoše kovčeg saveza Jahvina na mjesto njegovo, u unutrašnje svetište hrama, mjesto nadasve sveto, pod krila kerubina. (7) A kerubini su širili krila nad mjestom gdje je stajao kovčeg i zaklanjali su odozgo kovčeg i motke njegove. (8) Motke su bile tako duge da su im se krajevi mogli vidjeti sa svetoga mjesta ispred unutarnjeg svetišta, ali se nisu mogli vidjeti izvana; a tamo su i dan-danas. (9) U kovčegu ne bješe ničega osim dviju kamenih ploča koje je tamo stavio Mojsije na Horebu, gdje je Jahve sklopio savez sa sinovima Israilovim kad su oni izišli iz Egipta. (10) I desi se, kad svećenici iziđoše sa svetoga mjesta, da oblak ispuni kuću Jahvinu, (11) tako da svećenici nisu mogli stajati da služe zbog oblaka, jer slava Jahvina ispuni kuću Jahvinu. (12) Tad Solomon reče:

“Jahve reče da će prebivati u gustome oblaku.

(13) Ja ti uistinu sagradih kuću uzvišenu, mjesto za tvoje vječno obitavalište.”³⁰

Solomonov govor ljudima

(14) Onda se kralj okrenu i blagoslovi sav zbor Israilov, dok je sav zbor Israilov stajao. (15) On

³⁰ U grčkim rukopisima ovi stavci (8:12-13) nalaze se iza stavka 8:53, i glase ovako: *Tad Solomon reče o kući, kad je okončao gradnju njenu: “Jahve je postavio sunce na nebesima, / i reče da će prebivati u gustome oblaku. / Sagradi moju kuću, za sebe najbolju, / da prebivam ponovo.” Pa zar nije tako zapisano u Pjesmi nad pjesmama?*

reče: “Blagoslovljen bio Jahve, Bog Israilov, koji je ustima svojim progovorio ocu mome Davidu i rukom svojom to ispunio, rekavši: (16) ‘Od dana kad sam izveo narod svoj Israil iz Egipta nisam izabrao grada ni u jednom od plemena Israilovih da se u njemu sagradi kuća gdje bi ime moje bilo, nego sam odabrao Davida da bude nad narodom mojim Israilom.’ (17) Moj otac David srcem naumi sagraditi kuću imenu Jahve, Boga Israilova. (18) Ali Jahve reče ocu mome Davidu: ‘Na srcu ti je bilo da sagradiš kuću imenu mome; dobro si učinio što si to srcem naumio. (19) Ali nećeš ti sagraditi kuću, nego sin tvoj koji će od tebe poteći – on će sagraditi kuću imenu mome.’ (20) I Jahve ispuni riječ svoju što je izreče, jer ja naslijedih oca svoga Davida i sjedoh na prijestolje Israilovo, kako je Jahve i obećao, i sagradih kuću imenu Jahve, Boga Israilova. (21) Tamo sam uredio mjesto za kovčeg, u kojem je savez Jahvin, što ga je on sklopio s očevima našim kad ih je iz zemlje egipatske izveo.”

Solomonova molitva

(22) Tad Solomon stade ispred žrtvenika Jahvina pred svim zborom Israilovim i raširi ruke prema nebu (23) i reče: “O Jahve, Bože Israilov, nema boga poput tebe, ni gore na nebu ni dolje na zemlji, koji se držiš saveza i pokazuješ ljubav prema slugama svojim koji hode pred tobom svim srcem svojim, (24) koji si ispunio slugi svome Davidu, ocu mome, ono što si mu obećao; doista si ustima svojim progovorio i ispunio to rukom svojom, kao i danas. (25) Zato sad, o Jahve, Bože Israilov, ispuni slugi svome Davidu, ocu mome, ono što si mu obećao kad si rekao: ‘Tebi neće ponestati ljudi da sjede na prijestolju Israilovu samo ako sinovi tvoji uspaže na put svoj: da hode preda mnom onako kako si ti hodio.’ (26) Zato sad, o Bože Israilov, neka se potvrdi riječ tvoja koju si progovorio slugi svome, ocu mome Davidu.

(27) A hoće li Bog uistinu obitavati na zemlji? Gle, nebesa, i nebo nad nebesima ne mogu te obuhvatiti, a kamoli ova kuća koju sam ja sagradio! (28) Ali obazri se na molitvu slugu svoga i molbu njegovu, o Jahve, Bože moj, da čuješ vapaj i molitvu što je sluga tvoj danas pred tobom moli, (29) da ti oko bude otvoreno ovoj kući noću i danju, mjestu za koje si rekao: ‘Moje će ime tamo biti’, da čuješ molitvu što će je sluga tvoj uputiti mjestu ovom. (30) Čuj molbu slugu svoga i naroda svoga Israila kad

se pomole okrenuti mjestu ovom, uslišaj s neba, iz obitavališta svoga, uslišaj i oprost.

(31) Kad neko zgriješi protiv bližnjega svoga i od njega se zatraži da se zakune, pa on dođe i položi zakletvu pred žrtvenikom tvojim u kući ovoj, (32) onda usliši s neba i čini i sudi slugama svojim, pa osudi onoga krivca stavljajući mu na glavu ono što je učinio, a pravednoga oslobodi dajući mu prema pravednosti njegovoj.

(33) Kad neprijatelj potuče narod tvoj Israil, jer je on zgriješio prema tebi – ako ti se opet okrene i prizna ime tvoje i pomoli se i uputi ti molbu u kući ovoj, (34) onda usliši s neba i oprost grijeh narodu svome Israilu i vrati ih u zemlju koju si dao očevima njihovim.

(35) Kad se nebesa zatvore i kiše ne bude, jer su oni zgriješili prema tebi, i kad se pomole okrenuti mjestu ovom i priznaju ime tvoje, i okrenu se od svoga grijeha kad im ti muku navališ, (36) onda usliši s neba i oprost grijeh slugama svojim, narodu svome Israilu – zbilja, nauči ih pravome putu kojim trebaju hoditi. I pošalji kišu na zemlju svoju koju si narodu svome u baštinu dao.

(37) Kad u zemlji zavlada glad, ako zavlada kuga, medljika ili plijesan, skakavac ili zrikavac, ako ih neprijatelj njihov opkoli u kojem od gradova njihovih³¹: kakva god kuga, kakva god bolest dođe, (38) kakvu god molitvu ili molbu uputi neko ili sav narod tvoj Israil, svako svjestan muke u srcu svome, i šireći ruke prema kući ovoj – (39) onda usliši s neba, obitavališta svoga, i oprost i čini, i vrati svakome prema svim putevima njegovim, čije srce ti poznaješ, jer samo ti poznaješ srca svih sinova ljudskih, (40) da te se oni uzboje dok god žive u zemlji što si je dao očevima našim.

(41) I tuđinac, koji nije od naroda tvoga Israila, kad dođe iz daleke zemlje radi imena tvoga – (42) jer ljudi će čuti za veliko ime tvoje i snažnu šaku tvoju i tvoju ispruženu ruku – kad on dođe i pomoli se okrenut kući ovoj, (43) tad usliši s neba, obitavališta svoga, i učini sve radi čega te taj tuđinac bude dozivao, da svi narodi na zemlji upoznaju ime tvoje i da te se boje kao narod tvoj Israil i da znadu da se ova kuća koju sam sagradio zove imenom tvojim.

(44) Kad narod tvoj krene u boj na neprijatelja svoga, kojim ga god putem ti pošalješ, i pomoli se

Jahvi okrenut gradu, koji si ti odabrao, i kući koju sam ja imenu tvome sagradio, (45) onda usliši s neba molitvu njihovu i molbu, i podupri pravo njihovo.

(46) Kad zgriješe prema tebi – ta nema čovjeka koji ne grijehi – pa se ti naljutiš na njih i neprijatelju ih izručiš, pa ih odvedu u sužanjstvo, u zemlju neprijateljsku, daleko ili blizu: (47) ako im se srca promijene u zemlji sužanjstva svoga, i pokaju se i smjerno ti se pomole u zemlji onih koji ih budu odveli u sužanjstvo i kažu: 'Zgriješili smo i učinili nepravdu; postupili smo opako', (48) i ako ti se vrate svim srcem svojim i svom dušom svojom u zemlji neprijatelja svojih koji ih budu odveli u sužanjstvo i pomole ti se okrenuti zemlji svojoj, koju si ti dao očevima njihovim, i gradu koji si ti odabrao i kući koju sam ja imenu tvome sagradio – (49) onda usliši molitvu njihovu i molbu s neba, obitavališta svoga, i podupri pravo njihovo, (50) i oprost narodu svome koji je zgriješio prema tebi i sve njihove prijestupe koje budu učinili prema tebi i učini da im se smiluju oni koji ih budu odveli u sužanjstvo – (51) jer oni su narod tvoj i baština tvoja koju si izveo iz Egipta, iz peći za taljenje gvožđa – (52) da oči tvoje budu otvorene smjerno molitvi sluge tvoga i smjerno molitvi naroda tvoga Israila, da ih saslušaj kad god te zovnu. (53) Ta ti si njih izdvojio od svih naroda na zemlji kao baštinu svoju, onako kako si rekao preko sluge svoga Mojsija, kad si izveo očeve naše iz Egipta, o Gospode, Jahve."

Solomonov blagoslov naroda

(54) Kad Solomon završi svu ovu molitvu i molbu Jahvi, ustade ispred žrtvenika Jahvina s koljena na kojima je klečao ruku raširenih prema nebu. (55) I stade pa blagoslovi sav zbor Israilov glasno: (56) "Blagoslovljen bio Jahve, koji dađe počinak narodu svome Israilu, sve onako kako je obećao; nijedna riječ ne izostade od sveg dobrog obećanja njegova što ga je on dao preko Mojsija, sluge svoga. (57) Jahve, Bog naš, s nama bio kao što je bio s očevima našim; neka nas on ne ostavi i od nas ne digne ruke, (58) da prikloni sebi srca naša, da hodimo svim putevima njegovim i držimo se zapovijedi njegovih i propisa njegovih i odredbi njegovih koje je on dao očevima našim. (59) I neka ove moje riječi, kojima sam se pomolio pred Jahvom, budu blizu Jahve, Boga našega, danju i noću, da on

³¹ U grčkim rukopisima stoji u kojem od gradova njihovih, a u hebrejskom tekstu u zemlji gradova njihovih.

podupre pravo sluge svoga i pravo naroda svoga Israila, sve u danu svakom, (60) da svi narodi na zemlji znaju da je Jahve Bog – drugoga nema. (61) Neka zato srce vaše bude potpuno predano Jahvi, Bogu našem, da hodi po propisima njegovim i da se drži zapovijedi njegovih kao danas.”

Žrtve posvetnice

(62) Kralj i sav Israil s njim prinesoše žrtvu pred Jahvom. (63) Solomon prinese Jahvi za žrtvu sudioništva dvadeset i dvije hiljade goveda i stotinu dvadeset hiljada brava. Tako kralj i svi sinovi Israilovi posvetiše kuću Jahvinu. (64) Istoga dana kralj posveti sredinu dvorišta ispred kuće Jahvine, i ondje prinese žrtve paljenice i žitne žrtve i loj od žrtava sudioništva, jer je tučani žrtvenik pred Jahvom bio premali da primi žrtve paljenice i žitne žrtve i loj od žrtava sudioništva.

(65) Tako je Solomon, i sav Israil s njim, vrlo velik zbor od ulaza u Hamat do potoka Egipatskog, u ono vrijeme svetkovao blagdan pred Jahvom, Bogom našim, sedam dana i još sedam dana – četrnaest dana. (66) Osmoga dana otpustio je ljude, a oni su blagoslovili kralja. Potom su otišli u čadore svoje, veseli i razdragana srca zbog sveg dobra što ga je Jahve bio ukazao slugi svome Davidu i narodu svome Israilu.

Božije obećanje i opomena

9 I desi se, kad Solomon dovrši gradnju kuće Jahvine i dvora kraljevskoga i svega što je želio uraditi, (2) da se Jahve ukaza Solomonu drugi put, kao što mu se bješe ukazao u Gibeonu. (3) Jahve mu reče: “Uslišio sam molitvu tvoju i molbu koju si preda mnom uputio; ja sam posvetio ovu kuću koju si sagradio stavljajući tamo ime svoje zauvijek, i oči moje i srce moje tamo će dovijeka biti. (4) A ti, budeš li hodio preda mnom onako kako je hodio otac tvoj David, čestita srca i uspravno, radeći sve onako kako sam ti zapovjedio, i držao se propisa mojih i odredbi mojih, (5) onda ću ja zauvijek učvrstiti kraljevsko prijestolje tvoje nad Israilom, baš onako kako sam i obećao ocu tvome Davidu kad sam rekao: ‘Tebi neće ponestati ljudi na prijestolju Israilovu.’ (6) Ali ako se vi i sinovi vaši okrenete od mene i ne budete se držali zapovijedi mojih i propisa mojih koje sam pred vas postavio, pa odete služiti drugim bogovima i njima se klanjati, (7) onda ću ja odsjeći Israil sa zemlje koju

sam mu dao, a ovu kuću, koju sam posvetio imenu svome, ja ću ukloniti ispred očiju svojih. Tako će Israil postati pošalica i predmet poruge među svim narodima. (8) A ova kuća, koja je uzvišena, svakoga ko prođe kraj nje zapanjit će i zviždeći će govoriti: ‘Zašto je Jahve tako postupio sa zemljom ovom i kućom ovom?’ (9) I govorit će im se: ‘Ta ostavili su Jahvu, Boga svoga, koji je izveo očeve njihove iz Egipta, i prigrlili druge bogove te im se klanjali i služili im; zato je Jahve navalio na njih svu ovu nesreću.’”

Gradovi dati Hiramu

(10) Desi se poslije dvadeset godina, za koje Solomon sagradi obje kuće: kuću Jahvinu i dvor kraljevski – (11) a tirski kralj Hiram dobavljao je Solomonu kedrovo i čempresovo drvo i zlata koliko je želio – da onda Solomon dade Hiramu dvadeset gradova u zemlji galilejskoj. (12) Tako Hiram izide iz Tira da vidi gradove koje mu je Solomon dao, ali mu se ne sviđaše. (13) On reče: “Kakvi su ovo gradovi što si mi ih dao, brate moj?” I nazvaše ih zemljom Kabul³², a tako se i dan-danas zovu. (14) I posla Hiram kralju stotinu i dvadeset talenata³³ zlata.

Prisilni rad

(15) A ovo je zapis o prisilnome radu koji je kralj Solomon nametnuo da se sagradi kuća Jahvina, njegov dvor, Milo³⁴, bedem jerusalemski, Hacor, Megido i Gezer. (16) Naime, faraon, kralj egipatski, bješe gore otišao i zauzeo Gezer te ga spalio i pobio Kanaance koji su živjeli u gradu pa ga onda dao u miraz svojoj kćeri, ženi Solomonovoj. (17) Tako je Solomon obnovio Gezer i Donji Bet-Horon (18) i Baalat i Tamar u pustinji, u zemlji Jehudinoj, (19) i sve gradove spremišta koje je imao – gradove za kola svoja i gradove za posade konjičke, i sve što mu je bilo drago da sagradi u Jerusalemu, u Libanonu i u svoj zemlji pod vlašću njegovom. (20) Svi ljudi koji su ostali od Amorejaca, Hitijaca, Perizana, Hivijaca i Jebusejaca, koji nisu bili Israilci, (21) od njihovih potomaka koji su ostali poslije iza njih u zemlji, a koje Israilci ne mogahu potpuno zatrti – njih Solomon diže za prisilne radnike do dana

³² Tj. nisu ni za šta.

³³ Jedan talent – oko 37,5 kg.

³⁴ Vjerovatno upućuje na nasip koji je služio da se ojača brijeg na kojem je bio grad sagrađen.

današnjega. (22) Ali sinove Israilove Solomon nije pretvarao u robove; oni su bili ratnici, sluge njegove, prvaci njegovi, vojskovođe njegove, zapovjednici kola njegovih i konjanici njegovi. (23) To su bili glavni časnici koji su nadzirali Solomonove poslove: njih pet stotina i pedeset, koji su nadgledali ljude koji su obavljali poslove.

(24) Nakon što faraonova kći ode iz Davidova grada gore u svoju kuću koju joj Solomon bješe sagradio, onda on sagradi Milo.

(25) I tri je puta u godini Solomon prinosiso žrtve paljenice i žrtve sudioništva na žrtveniku koji je podigao Jahvi, paleći tamjan s njima pred Jahvom. Tako on dovrši hram.

(26) Kralj Solomon sagradi i lađe u Ecjon-Geberu, koji je blizu Elota na obali Trstenoga mora³⁵, u zemlji edomskoj. (27) I posla Hiram svoje sluge, mornare koji su poznavali more, na lađama, zajedno sa slugama Solomonovim. (28) Oni otploviše u Ofir i odande uzeše četiri stotine i dvadeset talenata zlata³⁶ te ih odneseše kralju Solomonu.

Kraljica od Sabe

10 A kad kraljica od Sabe ču za slavu Solomonovu u pogledu imena Jahvina, dođe da ga iskuša teškim pitanjima. (2) I dođe ona u Jerusalema s velikom pratnjom, devama koje su nosile mirođije i mnogo zlata i kamenja dragog. Kad dođe Solomonu, progovori ona s njim o svemu što joj bijaše na srcu. (3) Solomon joj odgovori na sva pitanja; ništa nije bilo skriveno kralju da joj to ne može objasniti. (4) Kad kraljica od Sabe vidje svu mudrost Solomonovu, dvor koji bješe sagradio, (5) hranu na stolu njegovu, sjedala dvorana njegovih, uslugu pomoćnika njegovih i odoru njihovu, peharnike njegove i uspinjanje njegovo u kuću Jahvinu, dah joj zastade.

(6) Tad ona reče kralju: "Istinita je vijest što sam je u zemlji svojoj čula o riječima tvojim i mudrosti tvojoj. (7) Ali nisam vjerovala u ono što se pričalo dok nisam došla i očima svojim to vidjela. I gle, ni pola mi rečeno nije. Ti u mudrosti i blagostanju nadmašuješ ono što sam čula. (8) Blago ženama³⁷ tvojim, blago ovim slugama tvojim koje

stalno pred tobom stoje i slušaju mudrost tvoju. (9) Blagoslovljen neka je Jahve, Bog tvoj, koji ti se obradovao i postavio te na prijestolje Israilovo; Jahve je zavolio Israila zauvijek, i zato te on učinio kraljem da vršiš pravdu i pravednost." (10) Onda ona dade kralju stotinu i dvadeset talenata zlata³⁸, i vrlo mnogo mirođija i kamenja dragog. Nikad više nije došlo toliko mirođija koliko je kraljica od Sabe dala Solomonu.

(11) I Hiramove lađe, koje dovožahu zlato iz Ofira, dovezle su iz Ofira mnogo sandalovine³⁹ i dragoga kamenja. (12) Kralj od sandalovine napravi potpornje za kuću Jahvinu i za dvor kraljevski, i lire i harfe za pjevače; toliko sandalovine više nije došlo niti se vidjelo do dana današnjeg.

(13) Kralj Solomon dao je kraljici od Sabe sve što je ona zaželjela i zaiskala, povrh onoga što joj je dao od svoje kraljevske darežljivosti. Potom ona ode i vrati se sa slugama svojim u zemlju svoju.

Solomonovo bogatstvo i moć

(14) A zlato što je dolazilo Solomonu u jednoj godini bilo je teško šest stotina i šezdeset i šest talenata⁴⁰, (15) povrh onoga što su donosili trgovci i prodavci i svi kraljevi arapski i upravitelji zemlje. (16) Kralj Solomon načinio je dvije stotine velikih štitova od kovanoga zlata, upotrijebivši šest stotina šekela⁴¹ zlata za svaki veliki štit, (17) i tri stotine malih štitova od kovanoga zlata, upotrijebivši tri mine zlata⁴² za svaki mali štit; kralj ih je stavio u Dvor od šume libanonske. (18) K tome još, kralj načini veliko prijestolje od bjelokosti i obloži ga čistim zlatom. (19) Prijestolje je imalo šest stepenica, a njegov stražnji dio okrugao vrh, i naslone za ruke s obiju strana sjedišta, a kraj naslona za ruke stajala su dva lava. (20) Dvanaest lavova stajalo je ondje na šest stepenica, s obiju strana; takvo što nije napravljeno ni za jedno drugo kraljevstvo. (21) Sve posude za piće kralja Solomona bijahu od zlata, i sve posude u Dvoru od šume libanonske bijaše od čistog zlata. Ništa nije bilo od srebra; ono se nije smatralo vrijednim u danima Solomonovim.

³⁸ Stotinu i dvadeset talenata – 4,1 tona.

³⁹ Hebrejski *almug*. Ne zna se zasigurno na šta se odnosi ta riječ. Neki učenjaci misle da su to neke vrste borovice.

⁴⁰ Oko 23 tone.

⁴¹ Oko 6,9 kg.

⁴² Tri mine – 1,7 kg.

³⁵ Odnosi se na *Akabski zaliv*.

³⁶ Četiri stotine i dvadeset talenata – 14,5 tona.

³⁷ U grčkim i sirjačkim rukopisima stoji *ženama*, a u hebrejskom tekstu *ljudima*.

vim. (22) Kralj na moru imao je trgovačke lađe, zajedno s Hiramovim lađama; jednom u tri godine trgovačke su lađe dolazile dovozeći zlato i srebro, bjelokost i majmune i babune.

(23) Tako je kralj Solomon po bogatstvu i mudrosti postao veći od svih zemaljskih kraljeva. (24) Sav je svijet nastojao doći pred Solomona, da čuje njegovu mudrost koju mu je Bog umetnuo u srce. (25) Iz godine u godinu ko bi god došao donosio bi dar: stvari od srebra i zlata, haljine, oružje, mirođije, konje i mazge.

(26) Sakupio je Solomon kola i konje: imao je hiljadu i četiri stotine kola i dvanaest hiljada konja, i smjestio ih je u gradove kola i kod kralja u Jerusalemu. (27) Kralj je učinio da srebra u Jerusalemu bude u izobilju kao kamenja, i učinio je da kedra bude u izobilju kao stabala divljih smokvi u Šefeli. (28) Konji Solomonovi bili su uvezeni iz Egipta⁴³ i Kue; kraljevi su ih kupovali iz Kue za određenu cijenu. (29) Kola su se uvozila iz Egipta za šest stotina šekela srebra, a konji za stotinu i pedeset⁴⁴, a isto tako su ih izvozili svim kraljevima hititskim i kraljevima aramejskim.

Solomon se okreće od Boga

11 I voljaše kralj Solomon mnoge tuđinke uz faraonovu kćer: Moapke, Amonke, Edomke, Cidonke i Hititkinje – (2) od naroda za koje je Jahve rekao sinovima Israilovim: “Nemojte zalaziti među njih i neka oni ne zalaze među vas, oni će zacijelo okrenuti srca vaša za bogovima svojim.” Solomon im bijaše privržen u ljubavi. (3) Imao je sedam stotina žena, plemkinja, i tri stotine prilježnica, a žene su mu zavodile srce njegovo. (4) I kad je Solomon ostario, žene su mu okrenule srce njegovo za bogovima drugim, i srce njegovo nije bilo potpuno predano Jahvi, Bogu njegovu, kao što je bilo srce oca njegova Davida. (5) I Solomon je pošao za Aštartom, božicom Cidonaca, i Milkomom, odvratnim kumirom Amonaca. (6) Solomon činjaše ono što je bilo zlo u očima Jahvinim, i ne slijedaše u svemu Jahvu kao otac njegov David. (7) Onda Solomon podiže uzvisinu Kemošu, odvratnom kumiru Moabaca, na gori istočno od

Jerusalema, i Moleku, odvratnom kumiru sinova Amonovih. (8) Tako učini i za sve žene svoje tuđinke, koje su palile tamjan i prinosile žrtve bogovima svojim.

(9) I rasrdi se Jahve na Solomona jer se njegovo srce bješe okrenulo od Jahve, Boga Israilova, koji mu se dvaput bješe ukazao, (10) i koji mu bješe zapovjedio da ne ide za drugim bogovima, ali on se ne držaše onoga što mu Jahve bješe zapovjedio. (11) Zato Jahve reče Solomonu: “Kad si to učinio i nisi se držao saveza moga i propisa mojih, koje sam ti zapovjedio, ja ću zacijelo otrgnuti kraljevstvo od tebe i slugi ga tvome dati. (12) Neću to ipak učiniti za života tvoga, zbog oca tvoga Davida, istrgnut ću ga iz ruke sina tvoga. (13) Ali neću otrgnuti sve kraljevstvo, jedno ću pleme dati sinu tvome, zbog sluge svoga Davida i zbog Jerusalema, koji sam odabrao.”

Bog podiže Solomonove protivnike

(14) Potom Jahve diže Solomonu protivnika Edomca Hadada; on bijaše od kraljevske loze u Edomu. (15) Desilo se, naime, kad je David bio u Edomu, a vojskovođa Joab bio otišao gore da pokopa ubijene, i kad je pobio sve muškarce u Edomu – (16) jer su Joab i sav Israil ostali ondje šest mjeseci dok nisu zatrli svako muško u Edomu – (17) da je Hadad, još uvijek dječak, umakao u Egipat, on i neki Edomci koji su služili oca njegova. (18) Otišli su iz Midjana i stigli u Paran, pa sa sobom povedi ljude iz Parana te došli u Egipat faraonu, kralju Egipta, koji mu dade kuću i opskrbi ga hranom, i zemlju mu dade. (19) I Hadad steče veliku blagonaklonost kod faraona, pa mu ovaj za ženu dade sestru žene svoje, sestru kraljice Tahpenese. (20) Tahpenesina sestra rodi mu sina Genubata, kojeg Tahpenesa odgoji na dvoru faraonovu; i Genubat bješe na faraonovu dvoru među sinovima faraonovim. (21) Ali kad Hadad u Egiptu ču da je David legao na počinak s očevima svojim i da je vojskovođa Joab mrtav, reče faraonu: “Pusti me da idem u zemlju svoju.”

(22) Tad mu faraon reče: “Ali šta ti nedostaje kod mene, pa, eto, tražiš da ideš u zemlju svoju?”

A on odgovori: “Ništa, ali me ipak pusti da idem.” (23) Bog protiv Solomona podiže još jednog protivnika Rezona, sina Elijadova, koji bijaše pobjegao od gospodara svoga Hadadezera, kralja copskoga. (24) On oko sebe okupi ljude i posta vođa družini

⁴³ Moguće je hebrejsku riječ *Mucri* razumjeti i u značenju *Egipat*. Inače, *Mucri* je bilo područje sjeverno od vijenca Taurusa u južnoj Turskoj, a *Kue* je bilo područje južno odatle.

⁴⁴ Šest stotina šekela – 6,9 kg, a sto pedeset šekela – 1,7 kg.

pljačkaša, nakon što David pobi one u Cobi; i oni otiđoše u Damask i ostadoše u njemu, i oni vladahu u Damasku. (25) Tako je on bio protivnik Israilov za sveg vijeka Solomonova, uza zlo koje je Hadad činio: i njemu se bio zgadio Israil i vladao je nad Aramom.

(26) Onda Jarobam, sin Nebatov, Efrajimovac iz Cereda, sluga Solomonov, čijoj je majci bilo ime Cerua, a bila je udovica, diže ruku protiv kralja.

(27) A evo zašto je digao ruku protiv kralja: Solomon je sagradio Milo i zatvorio rupu u zidu grada oca svoga Davida. (28) A taj je čovjek Jarobam bio hrabar ratnik, i kad Solomon vidje da je mladić vrijedan, postavi ga da nadzire sav prisilni rad u kući Jozefovoj.

(29) Desi se u ono vrijeme kad Jarobam ode iz Jerusalema da ga na putu sreće prorok Ahija iz Šiloha. A Ahija bješe obukao nov ogrtač; i njih dvojica bijahu sami u polju. (30) Onda Ahija uze novi ogrtač koji je imao na sebi i razdera ga na dvanaest dijelova. (31) On reče Jarobamu: "Uzmi sebi deset dijelova, jer ovako veli Jahve, Bog Israilov: 'Gle, ja ću istrgnuti kraljevstvo iz ruke Solomonove i dat ću tebi deset plemena – (32) a on će imati jedno pleme, zbog sluge moga Davida i zbog Jerusalema, grada koji sam odabrao od svih plemena Israilovih – (33) jer je on mene ostavio i klanjao se Aštoreti, božici Cidonaca, Kemošu, bogu Moabaca, i Milkomu, bogu sinova Amonovih, i nije hodio putevima mojim čineći ono što je pravo u očima mojim i držeći se propisa mojih i odredaba mojih, kao što je otac njegov David činio. (34) Ipak, neću mu uzeti sve kraljevstvo iz ruke, nego ću ga učiniti vladarem za sveg života njegovog, zbog sluge svoga Davida, kojeg sam odabrao, koji se držao zapovijedi mojih i propisa mojih. (35) ali ću uzeti kraljevstvo iz ruke sina njegova i dati ga tebi – deset plemena. (36) A sinu njegovu jedno ću pleme dati, da sluga moj David uvijek ima svjetiljku preda mnom u Jerusalemu, gradu koji sam sebi izabrao da ime svoje tamo smjestim. (37) Ja ću tebe uzeti, i ti ćeš vladati nad svime što ti duša poželi, i bit ćeš kralj nad Israilom. (38) A ako budeš slušao sve što ti ja zapovjedim i budeš hodio putevima mojim, i budeš činio ono što je pravo u mojim očima držeći se propisa mojih i zapovijedi mojih, kao što je sluga moj David činio, onda ću ja s tobom biti i trajnu ću ti kuću sagraditi, kao što sam sagradio Davidu, i dat ću ti Israila. (39) Tako ću ja zbog ovoga navaliti muku na potomke Davidove, ali ne zauvijek."

(40) Solomon je zato nastojao smaknuti Jarobama, ali Jarobam umače u Egipat Šišaku, kralju Egipta, i ostade u Egiptu do smrti Solomonove.

Solomonova smrt

(41) A ostala djela Solomonova i sve što je činio i mudrost njegova – zar to nije zapisano u knjizi djela Solomonovih? (42) Tako je Solomon u Jerusalemu vladao nad svim Israilom četrdeset godina. (43) I ode Solomon na počinak s očevima svojim, i pokopaše ga u gradu oca njegova Davida, a na kraljevsko mjesto njegovo zasjede sin njegov Rehabam.

Rehabamova nerazboritost

12 Onda Rehabam ode u Šekem, jer sav Israil bješe došao u Šekem da njega postavi za kralja. (2) A kad je Jarobam, sin Nebatov, čuo za to – on, naime, bijaše u Egiptu, kamo je pobjegao pred kraljem Solomonom – vrati se iz Egipta. (3) Onda poslaše po Jarobama, te on i sav zbor Israilov dođoše i progovoriše Rehabamu i rekoše: (4) "Tvoj je otac teretli jaram na nas navalio; zato sad olakšaj tešku službu oca svoga i teretli jaram što ga je on na nas navalio, pa ćemo ti služiti."

(5) Tad im on reče: "Idite, pa mi se vratite za tri dana." Tako narod ode. (6) Tad se kralj Rehabam posavjetova sa starješinama koji su služili ocu njegovu Solomonu dok je bio živ i upita: "Šta savjetujete da se odgovori narodu ovom?"

(7) Oni tad progovoriše i rekoše mu: "Ako danas uslužiš ove ljude i poslušaj ih i udovoljiš molbi njihovoj i lijepim im riječima progovoriš, oni će tebi uvijek sluge biti."

(8) Ali on odbaci savjet koji mu dadoše starjehine i posavjetova se s mladićima koji su odrasli s njim i služili mu. (9) On njih upita: "Šta vi savjetujete da odgovorimo ovom narodu koji mi je progovorio i rekao: 'Olakšaj jaram što ga je otac tvoj na nas navalio?'"

(10) Mladići koji su odrasli s njim progovoriše mu i rekoše: "Ovako kaži tom narodu koji ti je progovorio i rekao: 'Tvoj je otac na nas teretli jaram navalio, sad nam ga ti olakšaj!' – reci mu: Moj je mali prst deblji od struka oca moga! (11) Moj vam je otac težak jaram naprtio, a ja ću jaram vaš još težim učiniti; moj vas je otac kažnjavao bičevima, a ja ću vas kažnjavati štipavcima⁴⁵."

⁴⁵ Riječ *štipavci* ovdje se odnosi na bičeve s ostrim komadima metala.

(12) Onda trećega dana Jarobam i sav narod dođoše Rehabamu, kako kralj bješe i reko: "Vratite mi se trećega dana." (13) Kralj odgovori oštro tim ljudima, odbacivši savjet što mu ga dadoše starješine, (14) i progovori im onako kako su ga nasavjetovali mlađići pa reče: "Moj vam je otac težak jaram naprtio, a ja ću jaram vaš još težim učiniti; moj vas je otac kažnjavao bičevima, a ja ću vas kažnjavati štipavcima." (15) Tako kralj ne poslušao naroda, jer tako udesi Jahve da ispuni riječ svoju što ju je Jahve, preko Ahije iz Šiloha, kazao Jerobamu, sinu Nebatovu.

Podjela kraljevstva

(16) Kad sav Israil vidje da ga kralj ne htjede poslušati, narod odgovori kralju i reče: "Kakav dio u Davidu imamo mi?"

Mi nemamo baštine u sinu Jišajevu.

Svako u čador svoj, o Israile!

Sad se brini za kuću svoju, Davide!"

Tako Israilci otiđoše u čadore svoje. (17) A nad sinovima Israilovim koji su živjeli u gradovima Jehudinim vladao je Rehabam. (18) Onda kralj Rehabam poslao Adonirama, koji je nadzirao prisilni rad, ali ga sav Israil kamenova nasmrta. I kralj Rehabam požuri da se popne na svoja kola i umakne u Jerusalem. (19) Tako se Israil i dan-danas buni protiv Davidove kuće.

(20) Desi se, kad sav Israil ču da se Jarobam vratio, da poslaše po njega i pozvaše ga u zbor te ga postaviše za kralja nad svim Israilom. Niko osim plemena Jehudina ne pristade uz kuću Davidovu.

(21) Kad Rehabam dođe u Jerusalem, okupi svu kuću Jehudinu i pleme Benjaminovo, stotinu i osamdeset hiljada probranih ratnika, da udare na kuću Israilovu i da povrate kraljevstvo Rehabamu, sinu Solomonovu. (22) Ali riječ Božija dođe Šemaji, čovjeku Božijem: (23) "Progovori Rehabamu, sinu Solomonovu, kralju Jehude, i svoj kući Jehudinoj i Benjaminovoj i ostalom narodu, i reci: (24) 'Ovako veli Jahve: Ne smijete ići gore i tući se s braćom svojom sinovima Israilovim; neka se svako vrati kući svojoj, jer je ovo poteklo od mene.'" Tako oni poslušaoše riječ Jahvinu, i vratiše se i razidoše se prema riječi Jahvinoj.

Jarobamovo idolopoklonstvo

(25) Onda Jarobam utvrdi Šekem u brdima Efraimovim i u njemu se nastani. I iziđe odande te po-

diže Penuel. (26) Jarobam reče u srcu svome: "Sad će se kraljevstvo vratiti kući Davidovoj. (27) Ako se ovaj narod popne da prinese žrtve u kući Jahvinoj u Jerusalemu, onda će se srca naroda ovog vratiti gospodaru svome Rehabamu, kralju Jehude; mene će ubiti i vratiti se Rehabamu, kralju Jehude."

(28) Zato se kralj posavjetova i načini dva zlatna teleta i reče narodu: "Previše vam je da idete gore u Jerusalem; evo bogova tvojih, o Israile, koji su te izveli iz zemlje egipatske." (29) Jedno postavi u Betelu, a drugo smjesti u Dan. (30) I to postade grijeh, jer je narod odlazio da se klanja jednome u Betel i drugome u Dan.⁴⁶ (31) I sagradi on svetišta na uzvisinama i postavi svećenike iz sveg naroda koji ne bijahu od sinova Levijevih. (32) Jarobam uvede svetkovinu u osmome mjesecu, petnaestoga dana tog mjeseca, poput svetkovine što je u Jehudi, i pope se do žrtvenika; tako uradi u Betelu, prinošći žrtve teladima što ih bješe načinio. I on postavi u Betelu svećenike na uzvisinama koje bješe načinio. (33) Potom se pope do žrtvenika što ga bješe načinio u Betelu petnaestoga dana u osmome mjesecu, baš u mjesecu koji u srcu svome bješe odredio; i uvede svetkovinu sinovima Israilovim i pope se do žrtvenika da zapali tamjan.

Opomena Jarobamu

13 I gle, dođe po riječi Jahvinoj čovjek Božiji iz Jehude u Betel, dok je Jarobam stajao kod žrtvenika da zapali tamjan. (2) Po riječi Jahvinoj on povika na žrtvenik i reče: "O žrtveniče, žrtveniče, ovako veli Jahve: Gle, kući će se Davidovoj roditi sin po imenu Jošija; i na tebi će on žrtvovati svećenike s uzvisina koji na tebi tamjan pale, i ljudske će se kosti na tebi spaljivati." (3) Potom toga istog dana on dade znak i reče: "Ovo je znak o kojem je Jahve rekao: Gle, žrtvenik će se razdvojiti i pepeo što je na njemu prosut će se."

(4) A kad kralj Jarobam ču šta je čovjek Božiji vikao na žrtvenik u Betelu, pruži ruku od žrtvenika i reče: "Zgrabite ga!" Ali ruka koju ispruži na nj osušila se, tako da je on ne mogaše povući k sebi. (5) A žrtvenik se raspuče i prosu se pepeo sa žrtvenika, prema znaku što ga po riječi Jahvinoj bješe dao čovjek Božiji.

(6) Kralj reče čovjeku Božijem: "Molim te učini da se Jahve, Bog tvoj, smiluje, i moli se za mene da

⁴⁶ Tako stoji u grčkim rukopisima. U hebrejskom tekstu stoji: *...jer je narod odlazio jednome sve do Dana.*

mi se ruka povrati.” Tako čovjek Božiji umilostivi Jahvu, i kralju se ruka povrati i postade kakva je i prije bila. (7) Onda kralj reče čovjeku Božijem: “Pođi sa mnom kući i okrijepi se, a ja ću te nagraditi.”

(8) Ali čovjek Božiji reče kralju: “Kad bi mi dao pola kuće svoje, ne bih pošao s tobom niti bih jeo hljeba niti pio vode na mjestu ovom. (9) Jer tako mi je zapovjedbno po riječi Jahvinoj i rečeno: Ne jedi hljeba niti pij vode niti se vraćaj putem kojim si došao.” (10) Tako on ode drugim putem, i ne vrati se putem kojim bijaše došao u Betel.

Neposlušni prorok

(11) A jedan je star prorok živio u Betelu; i dođoše sinovi njegovi te mu rekoše za sva djela što ih čovjek Božiji bješe učinio toga dana u Betelu; riječi koje je on rekao kralju, i njih oni pripovjediše ocu svome. (12) Otac ih njihov upita: “Kojim je putem otišao?” A sinovi njegovi pokazahu mu⁴⁷ put kojim je otišao čovjek Božiji što bješe došao iz Jehude. (13) Onda on reče sinovima svojim: “Osamari-te mi magarca.” I osamariše mu magarca, te on odjaha na njemu. (14) Tako on ode za čovjekom Božijim i nađe ga kako sjedi pod jednim hrastom te ga upita: “Jesi li ti čovjek Božiji što je došao iz Jehude?”

A ovaj odgovori: “Jesam.”

(15) Tad mu on reče: “Hajde sa mnom kući da jedeš.”

(16) Ovaj reče: “Ne mogu se vratiti niti ići s tobom, niti ću jesti hljeba niti piti vode s tobom na mjestu ovom, (17) jer mi je po riječi Jahvinoj došla zapovijed: Ne jedi hljeba niti pij vode ondje; ne vraćaj se putem kojim si došao.”

(18) On mu reče: “I ja sam prorok kao ti, i anđeo mi je progovorio po riječi Jahvinoj i rekao: Povedi ga natrag sa sobom kući svojoj da jede hljeba i pije vode.” Slagao mu je. (19) Tako se on vrati s njim, i jede hljeba u kući njegovoj i vode pi.

(20) I desi se, dok su sjedjeli za stolom, da riječ Jahvina dođe proroku koji ga je natrag doveo, (21) i on povika čovjeku Božijem što je došao iz Jehude i reče: “Ovakovo veli Jahve: Kad si se pobunio protiv riječi Jahvine i nisi se držao zapovijedi koju ti je Jahve, Bog tvoj, dao, (22) nego si se vratio i jeo hljeba i pio vode na mjestu za koje ti je on rekao:

‘Ne jedi hljeba i ne pij vode, tijelo tvoje neće stići u grob očeva tvojih.’”

(23) Desi se, nakon što je ovaj jeo hljeba i nakon što je pio, da on osamari magarca njemu, proroku što ga bješe natrag doveo. (24) I kad on ode, dočeka ga lav na putu i ubi ga, i tijelo mu bješe bačeno na put, a magarac je stajao kraj njega; i lav je stajao kraj tijela. (25) I gle, ljudi su prolazili i vidjeli tijelo bačeno na put, a lav je stajao kraj tijela; i oni dođoše i ispričaše to u gradu u kojem je živio onaj stari prorok.

(26) I kad to ču prorok koji ga natrag s puta bijaše doveo, reče: “To je čovjek Božiji koji se pobunio protiv riječi Jahvine; zato ga je Jahve predao lavu koji ga je rastrgao i ubio, prema riječi Jahvinoj koju mu je on i rekao.” (27) Onda on progovori sinovima svojim i reče: “Osamari mi magarca.” I oni ga osamariše. (28) On ode i nađe tijelo bačeno na put, magarca i lava kako stoje kraj tijela; lav ne bješe pojeo tijelo niti rastrgao magarca. (29) Tako stari prorok podiže tijelo čovjeka Božijega, položi ga na magarca i odnese ga natrag u svoj grad da ga ožali i pokopa. (30) Položi mu tijelo u svoj grob, i oplakivaše ga i govoraše: “Jao, brate moj!” (31) Kad ga je pokopao, progovori sinovima svojim i reče: “Kad umrem, pokopajte me u grob u koji je pokopan čovjek Božiji; položite moje kosti pokraj kostiju njegovih. (32) Jer sigurno će se ispuniti ono što je on po riječi Jahvinoj vikao na žrtvenik u Betelu i na sva svetišta na uzvisinama u gradovima samarijskim.”

(33) Poslije ovog događaja Jarobam se ne vrati sa svoga zlog puta, nego opet od sveg naroda postavi svećenike na uzvisinama; svakoga ko je želio biti svećenik on je posvećivao za uzvisine. (34) To je bio grijeh kuće Jarobamove, da je izbriše i zatre s lica zemlje.

Ahija proriče protiv kralja

14 U ono vrijeme razbolje se Abija, sin Jarobamov. (2) Jarobam reče svojoj ženi: “Ustani sad i preobuci se, da te ne prepoznaju da si žena Jarobamova, pa idi u Šiloh; gle, tamo je prorok Ahija, koji je za me rekao da ću biti kralj nad narodom ovim. (3) Ponesi deset hljebova, kolača i posudu meda i idi k njemu. On će ti reći šta će biti s dječakom.”

(4) Jarobamova žena tako uradi, pa ustade i ode u Šiloh te dođe Ahiji u kuću.

⁴⁷ U grčkim rukopisima stoji *pokazaše mu*, a u hebrejskom tekstu *vidjeli su*.

A Ahija nije vidio jer su mu oči bile oslabile od starosti. (5) I Jahve bijaše rekao Ahiji: "Evo dolazi žena Jarobamova da te upita o sinu svome jer je on bolestan. Reci joj tako i tako, jer kad ona stigne, pretvarat će se da je druga žena."

(6) Kad Ahija ču njezine korake na vratima, reče: "Uđi, ženo Jarobamova, zašto se pretvaraš da si druga žena? Jer poslan sam ti s ružnim vijestima.

(7) Idi, reci Jarobamu: Ovako veli Jahve, Bog Israilov: 'Ja sam te uzdigao iz naroda i učinio te vođom nad svojim narodom Israilom, (8) i otrgnuo kraljevstvo od kuće Davidove i dao ga tebi, ali ti nisi bio kao sluga moj David, koji se držao zapovijedi mojih i koji je slijedio mene svim srcem svojim, čineći samo ono što je pravo u očima mojim, (9) i još si činio više zla od svih koji su prije tebe bili pa si otišao i načinio sebi druge bogove i kumire livene da me rasrdiš, i mene si za leđa bacio – (10) zato ću ja, evo, navaliti nesreću na kuću Jarobamovu i odsjeći ću od Jarobama sve što uza zid mokri⁴⁸, i roba i slobodna u Israilu, i pomest ću kuću Jarobamovu onako kako se mete balega sve dok je ne nestane. (11) Ko god pripada Jarobamu a umre u gradu, psi će ga pojesti, a onoga koji umre u polju ptice će s neba pojesti; Jahve je tako rekao.'

(12) A ti ustani, idi kući svojoj. Kad zakoračiš u grad, dijete će umrijeti. (13) Sav će Israil žaliti za njim i pokopat će ga, i jedino će on od Jarobamovih ukućana biti pokopan jer je on jedini u kući Jarobamovoj u kome je Jahve, Bog Israilov, našao nečega dobrog. (14) I Jahve će podići sebi kralja nad Israilom koji će odsjeći kuću Jarobamovu ovoga dana i – šta! – čak sada. (15) Jer Jahve će udariti Israila, pa će se on njihati kao trska u vodi; i on će iščupati Israila iz ove dobre zemlje koju je dao očevima njihovim i raspršit će ih s onu stranu Eufrata, jer su oni, praveći sebi motke Ašerine, srdili Jahvu. (16) On će se odreći Israila zbog grijeha koje je Jarobam počinio i kojima je Israila na grijeh navodio."

(17) Onda se žena Jarobamova podiže te ode na put i dođe u Tircu. Dok je ona prelazila preko kućnoga praga, dijete umrije. (18) Sav ga je Israil pokopao i oplakivao, prema riječi koju je Jahve progovorio preko sluge svoga proroka Ahije.

(19) A ostala djela Jarobamova: kako je ratovao i kako je vladao, eto su zapisana u knjizi Ljetopisa kraljeva israilskih. (20) Jarobam je vladao dva-

deset i dvije godine, a onda je legao na počinak s očevima svojim, a njegov sin Nadab zasjeo je na njegovo kraljevsko mjesto.

Rehabamovo kraljevanje

(21) Solomonov sin Rehabam vladao je u Jehudi. Rehabamu je bila četrdeset i jedna godina kad je postao kralj, a vladao je sedamnaest godina u Jerusalemu, gradu koji je Jahve odabrao od svih plemena Israilovih da ondje smjesti ime svoje. A majka mu se zvala Naama; bila je Amonka. (22) Jehuda je činila zlo u očima Jahvinim, i grijesima koje su činili izazivali su u njega ljubomoru više od svega što su očevi njihovi činili. (23) Jer i oni su podizali sebi uzvisine i stupove i motke Ašerine na svakom visokom brdu i pod svakim drvetom bujnim. (24) Bilo je i svetišnih bludnika⁴⁹ u zemlji. Činili su sva odvratna djela naroda koje je Jahve izгнаo pred sinovima Israilovim.

(25) I desi se pete godine vladavine kralja Rehabama da Šišak, kralj egipatski, navali na Jerusalem.

(26) On odnese blago iz kuće Jahvine i dvora kraljevskog. Odnio je sve: uzeo je i zlatne štitove što ih je Solomon napravio. (27) Poslije kralj Rehabam napravi umjesto njih tučane štitove i povjeri ih zapovjednicima straže koja je čuvala ulaz u kraljev dvor. (28) Kad god bi kralj išao u kuću Jahvinu, stražari su ih nosili, pa ih onda vraćali u stražarnicu.

(29) A ostala djela Rehabamova i sve što je on radio – zar to nije zapisano u knjizi Ljetopisa kraljeva Jehudinih? (30) Između Rehabama i Jarobama neprestano je bio rat. (31) I ode Rehabam na počinak s očevima svojim, i bi pokopan s očevima svojim u gradu Davidovu; a majka njegova zvala se Naama; bila je Amonka. Sin njegov Abijam zasjede na njegovo kraljevsko mjesto.

Abijam, kralj jehudinski

15 Osamnaeste godine vladavine kralja Jarobama, sina Nebatova, Abijam postade kralj nad Jehudom, (2) i vladao je tri godine u Jerusalemu; a majka mu se zvala Maaka; bila je kći Abšalomova. (3) Činio je sve grijeha koje je činio otac njegov prije njega, i srce mu nije bilo potpuno predano Jahvi, Bogu njegovu, kao srce oca njegova

⁴⁹ Riječ je o muškarcima koji su se bavili prostitucijom u hramu, što se u pagansko vrijeme smatralo obrednim seksualnim činom.

⁴⁸ Tj. svako muško.

Davidu. (4) Ali Jahve mu je, Bog njegov, zbog Davida dao svjetiljku u Jerusalemu, da podigne sina njegova poslije njega, učvršćujući Jerusalemu, (5) jer David činjaše ono što je dobro u očima Jahvinim, i sve dane života svoga ne skretaše s onoga što mu je on zapovjedio, osim u slučaju Urije Hitita. (6) Između Rehabama i Jarobama bijaše rat u sve dane života njegova.

(7) A ostala djela Abijamova i sve što je on činio – zar to nije zapisano u knjizi Ljetopisa kraljeva Jehudinih? I bijaše rat između Abijama i Jarobama.

Asa nasljeđuje Abijama

(8) I ode Abijam na počinak s očevima svojim, i pokopaše ga u gradu Davidovu, a njegov sin Asa zasjeđe na njegovo kraljevsko mjesto.

(9) Tako u dvadesetoj godini Jarobamova kraljevanja nad Israilom Asa poče kraljevati nad Jehudom.

(10) Vladao je četrdeset i jednu godinu u Jerusalemu; a njegovoj neni bilo je ime Maaka; bila je kći Abšalomova. (11) Asa je činio ono što je pravo u očima Jahvinim, kao otac njegov David. (12) Protjerao je iz zemlje i svetišne bludnike i uklonio sve kumire koje su bili načinili očevi njegovi. (13) Uklonio je i svoju nenu Maaku da ne bude kraljica majka jer ona bješe načinila odvratnu motku Ašerinu; Asa posiječe tu njenu odvratnu motku i spali je u potoku Kidronu. (14) Ali uzvisine nisu bile uklonjene; ipak, srce Asino bilo je potpuno predano Jahvi za sva vijeka njegova. (15) On je unio u kuću Jahvinu posvećene stvari oca svoga i svoje vlastite posvećene stvari: srebro, zlato i posuđe.

(16) I bijaše rat između Ase i Baaše, kralja israiliskoga, u sve dane njihove. (17) Israilski kralj Baaša navalio gore na Jehudu i utvrdi Ramu, da spriječi svakoga da izide ili uđe Asi, kralju jehudinskom. (18) Tad Asa iznese sve srebro i zlato koje je bilo ostao u riznicama kuće Jahvine i riznicama kraljeva dvora i predade ga slugama svojim u ruke. I posla ih kralj Asa Ben-Hadadu, sinu Tabrinmona, sina Hezjona, kralja aramskoga, koji je živio u Damasku, i poruči: (19) “Neka bude ugovor između mene i tebe kao što je bio između oca moga i oca tvoga. Evo, šaljem ti dar: srebro i zlato; hajde, raskini ugovor s israilskim kraljem Baašom ne bi li se on povukao od mene.”

(20) Tako Ben-Hadad posluša kralja Asu i posla vojskovođe svoje na israilske gradove te pokori Ijon, Dan, Abel-Bet-Maaku i sav Kinerot, povr

sve zemlje Naftalijeve. (21) Kad Baaša ču za to, prestade utvrđivati Ramu i ostade u Tirci. (22) Potom kralj Asa objavi svoj Jehudi – niko nije bio izuzet – i oni odniješe iz Rame kamenje i drvo kojima je Baaša gradio. I kralj Asa utvrdi time Gebu Benjaminovu i Micpu.

(23) A ostala od svih djela Asinih i sva moć njegova i sve što je činio i gradovi koje je sagradio – zar to nije zapisano u knjizi Ljetopisa kraljeva jehudinskih? Ali u starosti mu obolješe noge. (24) I ode Asa na počinak s očevima svojim, i bi pokopan s očevima svojim u gradu oca svoga Davida, a sin njegov Jehošafat zasjeđe na kraljevsko mjesto njegovo.

Nadab, a onda Baaša kraljuju nad Israilom

(25) I Nadab, sin Jarobamov, postade kralj nad Israilom druge godine Asina kraljevanja nad Jehudom, a vladao je nad Israilom dvije godine. (26) Činio je zlo u očima Jahvinim i hodio putem oca svoga u grijehu njegovu na koji je navodio Israila.

(27) Onda se Baaša, sin Ahijin, iz kuće Isakarove uroti protiv njega, i Baaša ga ubi u Gibetonu, koji pripada Filistincima, dok su Gibeton opsjedali Nadab i sav Israil. (28) Tako ga Baaša ubi treće godine Asina kraljevanja nad Jehudom i zavlada umjesto njega.

(29) I desi se, čim postade kralj, da pobi svu čeljad Jarobamovu. Nikoga živa ne ostavi Jarobamu, nego ih sve zatrije, prema riječi Jahvinoj koju je on progovorio preko sluga svoga Ahije iz Šiloha, (30) zbog grijeha što ih Jarobam bijaše počinio i na koje bijaše navodio Israila, jer je Jahvu, Boga Israilova, na srdžbu izazvao.

(31) A ostala djela Nadabova i sve što je činio – zar to nije zapisano u knjizi Ljetopisa kraljeva israiliskih?

(32) Između Ase i Baaše, kralja israiliskoga, bijaše rat u sve dane njihove. (33) Treće godine Asina kraljevanja nad Jehudom Baaša, sin Ahijin, postade kralj nad svim Israilom u Tirci, a vladao je dvadeset i četiri godine. (34) Činio je zlo u očima Jahvinim i hodio putem Jarobamovim u grijehu njegovu na koji je navodio Israila.

Proročanstvo protiv Baaše

16 I dode riječ Jahvina Jehuu, sinu Hananijevu, protiv Baaše: (2) “Ja sam te iz praha podigao i vođom te nad svojim narodom Israilom učinio, a

ti si putem Jarobamovim hodio i narod moj Israil na grijeh navodio, izazivajući me na srdžbu grijesima njihovim, (3) zato ću ja, evo, uništiti Baašu i kuću njegovu, i učinit ću da kuća tvoja bude kao kuća Jarobama, sina Nebatova. (4) Ko god Baašin umre u gradu, psi će ga pojesti, a ko god njegov umre u polju, ptice će ga nebeske pojesti.”

(5) A ostala djela Baašina i ono što je činio i sila njegova – zar to nije zapisano u knjizi Ljetopisa kraljeva Israilovih?

Elahovo kraljevanje u Israilu

(6) Baaša leže na počinak s očevima svojim, i bi pokopan u Tirci, a sin njegov Elah zasjeđe na njegovo kraljevsko mjesto. (7) I još po proroku Jehuu, sinu Hananijevu, dođe riječ Jahvina protiv Baaše i kuće njegove, i zbog sveg zla što ga je u očima Jahvinim činio, izazivajući ga na srdžbu djelima ruku svojih, jer bijaše kao kuća Jarobamova, i zbog toga što je po njoj udario.

(8) Dvadeset i šeste godine Asina kraljevanja nad Jehudom Baašin sin Elah postade kralj nad Israilom u Tirci, a vladaše dvije godine. (9) Sluga njegov Zimri, zapovjednik polovine kola njegovih, uroti se protiv njega. On se opijao u Tirci u kući Arce, koji upravljao dvorom u Tirci. (10) Tad uđe Zimri i udari ga te ga ubi, dvadeset i sedme godine Asina kraljevanja nad Jehudom, i zasjeđe na njegovo kraljevsko mjesto.

(11) Desilo se, kad je postao kralj i čim je sjeo na prijestolje svoje, da je pobio sve ukućane Baašine: nije ostavio niti jedno što uza zid mokri, ni od rođaka njegovih ni od prijatelja njegovih. (12) Tako je Zimri zatro sve ukućane Baašine prema riječi Jahvinoj koju je on progovorio protiv Baaše preko proroka Jehua, (13) zbog svih grijeha koje su Baaša i sin njegov Elah počinili i na koje su navodili Israila, izazivajući Jahvu, Boga Israilova, na srdžbu kumirima svojim.

(14) A ostala djela Elahova i sve što je činio – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva Israilovih?

Zimrijevo kraljevanje u Israilu

(15) Dvadeset i sedme godine Asina kraljevanja nad Jehudom Zimri je u Tirci vladao sedam dana. I utabori se vojska kod Gibetona, koji je pripadao Filistincima. (16) Ljudi u taboru čuše gdje se govori: “Zimri se urotio protiv kralja i još ga je ubio.”

Zato sav Israil toga dana u taboru postavi vojskovođu Omrija za kralja nad Israilom. (17) Onda Omri i sav Israil s njim povratit će se od Gibetona gore i opsjednuše Tircu. (18) Kad Zimri vidje da je grad osvojen, uđe u utvrdu dvora kraljevskoga i zapali dvor kraljevski nad sobom, i umrije, (19) zbog grijeha koje je počinio, čineći zlo u očima Jahvinim i hodeći putem Jarobamovim i u grijehu njegovu koji je činio i na koji je Israila navodio. (20) A ostala djela Zimrijeva i urota njegova koju je skovao – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva Israilovih?

Omrijevo kraljevanje u Israilu

(21) Onda se narod israilski podijeli na dva dijela: pola naroda pristade uz Tibnija, sina Ginatova, da ga za kralja postavi, a druga polovina stade uz Omrija. (22) Ali narod koji stade uz Omrija nadjača narod koji pristade uz Tibnija, sina Ginatova. I Tibni umrije, a Omri postade kralj. (23) Trideset i prve godine Asina kraljevanja nad Jehudom Omri postade kralj nad Israilom, a vladaše dvanaest godina; šest je godina vladao u Tirci. (24) Kupio je brdo Samariju⁵⁰ od Šemera za dva talenta srebra, i na tom je brdu podigao grad nazvavši ga Samarija, po Šemeru, vlasniku brda.

(25) Omri je činio zlo u očima Jahvinim i postupao je opakije nego svi koji bijahu prije njega. (26) Jer hodio je putem Jarobama, sina Nebatova, i u grijehu njegovu na koji je Israila navodio, izazivajući Jahvu, Boga Israilova, kumirima njihovim.

(27) A ostala djela Omrijeva što ih je činio i sila koju je pokazivao – zar to nije zapisano u knjizi Ljetopisa kraljeva Israilovih? (28) I leže Omri na počinak s očevima svojim, i bi pokopan u Samariji, a njegov sin Ahab zasjeđe na njegovo kraljevsko mjesto.

Ahab postade kralj nad Israilom

(29) Ahab, sin Omrijevi, postade kralj nad Israilom trideset i osme godine Asina kraljevanja nad Jehudom, a vladaše nad Israilom u Samariji dvadeset i dvije godine. (30) Ahab, sin Omrijevi, činio je više zla u očima Jahvinim nego svi koji bijahu prije njega. (31) Desi se, kao da mu je bilo malo da hodi u grijesima Jarobama, sina Nebatova, da se oženi Izebelom, kćerju Etbaala, kralja cidonskoga,

⁵⁰ U hebrejskom: Šomeron.

i stade služiti Baalu i njemu se klanjati. (32) Tako Baalu podiže žrtvenik u hramu Baalovu koji bijaše sagradio u Samariji. (33) Ahab načini i motku Ašerinu. Tako Ahab, da izazove Jahvu, Boga Israilova, učini više nego svi kraljevi israilski prije njega.

(34) U njegovu je doba Hiel iz Betela sagradio Jerihon; životom prvjenca svoga Abirama temelje mu je udario, a životom Seguba, najmlađeg sina svoga, kapije mu postavio, prema riječi što ju je Jahve po Ješui, sinu Nunovu, progovorio.

Ilija nagovješćuje kaznu Božiju

17 Ilija, koji bijaše iz Tišbe naseljenik u Gileadu, reče Ahabu: "Tako mi Jahve živoga, Boga Israilova, pred kojim ja stojim, zacijelo neće biti ni rose ni kiše ovih godina, osim na moju riječ."

(2) Tad njemu dođe riječ Jahvina: (3) "Idi odavde i kreni na istok pa se sakrij kod potoka Kerita, koji je istočno od Jordana. (4) Pit ćeš s potoka, a ja sam zapovjedio gavranima⁵¹ da te ondje opskrbljuju."

(5) Tako on krenu i učini po riječi Jahvinoj, jer ode i nastani se kod potoka Kerita, koji je istočno od Jordana. (6) Gavrani mu donosili hljeb i meso ujutro, i hljeb i meso uvečer, a on pio iz potoka. (7) Poslije nekog vremena desi se da potok presuši jer ne bješe kiše u zemlji.

(8) Onda mu dođe riječ Jahvina: (9) "Ustani, idi u Carfatu, koja pripada Cidonu, i ostani ondje; gle, zapovjedio sam jednoj udovici ondje da te opskrbljuje."

(10) Tako se on diže i ode u Carfatu, i kad dođe do gradske kapije, gle, jedna je udovica ondje sakupljala pruće; i zovnu je on i reče: "Hoćeš li mi donijeti malo vode u vrču da pijem?" (11) Dok je ona išla da donese vode, on je zovnu i reče: "Molim te donesi mi komad hljeba u ruci."

(12) Ali ona reče: "Tako mi Jahve živoga, nemam nimalo hljeba, samo šaku brašna u zdjeli i malo ulja u vrču; i, evo, skupljam pruće da ga odnesem kući i priprelim jelo sebi i sinu svome da jedemo i umremo."

(13) Ilija joj tad reče: "Ne boj se; idi, uradi kako si rekla, ali prvo mi napravi hljepčić od onoga što imaš pa mi ga iznesi, a poslije možeš napraviti jedan sebi i sinu svome. (14) Jer ovako veli Jahve, Bog Israilov: Zdjela s brašnom neće se istrošiti niti će se vrč s uljem isprazniti sve do dana dok Jahve

ne pošalje kišu na zemlju." (15) Tako ona ode i uradi onako kako joj Ilija reče, te su ona i on i ukućani njezini mnogo dana jeli. (16) Zdjela s brašnom nije se istrošila niti se vrč s uljem ispraznio, prema riječi Jahvinoj koju je on preko Ilije progovorio.

Ilija oživljuje udovicina sina

(17) I desi se poslije ovih događaja da se sin te žene, gazdarice kuće, razbolje; i njegova bolest bijaše tako teška da u njemu ne bješe daha. (18) Zato ona reče Iliji: "Šta ja imam s tobom, čovječe Božiji? Jesi li došao da me podsjetiš na grijeh moj i da mi sina usmrtiš?"

(19) On joj reče: "Daj mi sina svoga." Onda joj ga on uze iz naručja i odnese ga u gornju sobu gdje je stanovao te ga položi na postelju svoju. (20) Onda zovnu Jahvu i reče: "O Jahve, Bože moj, jesi li donio nesreću i udovici u koje prebivam usmrćujući sina njezinog?" (21) Potom se pruži nad djetetom tri puta i zovnu Jahvu govoreći: "O Jahve, Bože moj, ja ti se molim, neka se u ovo dijete vrati život njegov!" (22) Jahve ču Ilijin glas, i život se vrati u dijete, i ono oživje. (23) Ilija uze dijete i snese ga iz gornje sobe u kuću pa ga dade njegovoj majci; i reče Ilija: "Evo, sin ti je živ."

(24) Tad žena reče Iliji: "Sad znam da si ti čovjek Božiji i da je riječ Jahvina u ustima tvojim istinita."

Obadija se susreće s Ilijom

18 I desi se nakon mnogo dana, godine treće, da riječ Jahvina dođe Iliji: "Idi, pokaži se Ahabu, a ja ću poslati kišu na zemlju." (2) Tako Ilija ode da se pokaže Ahabu.

A u Samariji bijaše teška glad. (3) Ahab zovnu Obadiju, koji je upravljao dvorom njegovim – a Obadija se mnogo bojava Jahve; (4) jer kad je Izebela poubijala proroke Jahvine, Obadija je poveo stotinu proroka i sakrio ih u dvije pećine, po pedeset u svaku, i opskrbio ih hljebom i vodom. (5) Tad Ahab reče Obadiji: "Prođi zemljom do svih vrela i dolina; možda ćemo naći trave i sačuvati u životu konje i mazge, pa nećemo morati pobiti nimalo stoke naše." (6) Tako oni među sobom podijeliše zemlju da je istraže; Ahab sam ode jednim putem, a Obadija ode sam drugim putem.

(7) I dok je Obadija bio na putu, gle, Ilija mu dođe u susret, i on ga poznađe te licem na tlo pade i reče: "Jesi li to ti, Ilija, gospodaru moj?"

⁵¹ Neki učenjaci misle da hebrejsku riječ 'rbjm ne treba čitati 'orebijm (gavranovi), nego 'arabijm (Arap). Isto i u 17:6.

(8) On mu reče: "Jesam. Idi, kaži gospodaru svome: Evo Ilije."

(9) On reče: "Kakav sam grijeh počinio da slugu svoga dadeš u ruke Ahabu da me smakne? (10) Tako mi Jahve živoga, nema naroda ni kraljevstva u koje gospodar moj nije slao da te traže, i kad su mu rekli: 'Nema ga, dao je da se zakune to kraljevstvo ili narod da te nisu mogli pronaći. (11) A ti sad meni kažeš: 'Idi, kaži gospodaru svome: Evo Ilije.' (12) Desit će se, kad ja odem od tebe, da će te Duh Jahvin odnijeti ne znam kamo, pa kad ja dođem i kažem Ahabu, a on te ne mogne naći, on će mene ubiti, iako se sluga tvoj od mladosti svoje Jahve boji. (13) Zar nije rečeno gospodaru mome šta sam ja učinio kad je Izebela poubijala proroke Jahvine, kako sam ja sakrio stotinu proroka Jahvinih u dvije pećine, po pedeset u svaku, i opskrbio ih hljebom i vodom? (14) A ti sad govoriš: 'Idi, kaži gospodaru svome: Evo Ilije'; on će me onda ubiti." (15) Ilija reče: "Tako mi živoga Jahve nad vojskama, pred kojim stojim, ja ću se njemu danas zacijelo pokazati."

Ilija pobijedi proroke Baalove

(16) Tako Obadija pođe u susret Ahabu i reče mu, a Ahab pođe u susret Iliji. (17) Kad ugleda Iliju, Ahab mu reče: "Jesi li to ti, ti koji uznemiravaš Israil?"

(18) On reče: "Ne uzemiram ja Israil, nego ti i kuća oca tvoga, jer ste vi ostavili zapovijedi Jahvine i krenuli za baalima. (19) Zato mi sad sakupi sav Israil na gori Karmelu, i s njime četiri stotine i pedeset proroka Baalovih i četiri stotine proroka Ašerinih koji jedu za stolom Izebelinim."

(20) Tako Ahab posla vijest među sve sinove Israilove i sakupi proroke na gori Karmelu. (21) Ilija pristupi svem narodu i reče: "Dokle ćete se kolebati između puta dva? Ako je Jahve Bog, slijedite ga, a ako je Baal, slijedite njega." Ali narod mu ništa ne odgovori. (22) Onda Ilija reče narodu: "Ja sam jedini ostao od proroka Jahvinih, a Baalovih je proroka četiri stotine i pedeset. (23) Neka nam sad daju dva vola, i neka oni sebi izaberu jednog vola, i neka ga isijeku i stave na drva, ali neka ne pale vatru pod njim, a ja ću pripremiti drugoga vola i položiti ga na drva, ali neću paliti vatru pod njim. (24) Vi onda zazovite ime boga svoga, a ja ću zazvati Jahvino ime, a Bog koji odgovori vatrom – on je Bog." I sav narod reče: "To je dobra zamisao."

(25) Onda Ilija reče prorocima Baalovim: "Izaberite sebi jednog vola i pripremite ga prvi, jer je vas mnogo, i zazovite ime svoga boga, ali ne palite vatru pod njim."

(26) Oni tada uzeše vola koji im je dat i pripremiše ga te zazivahu ime Baalovo od jutra do podneva govoreći: "O Baale, odgovori nam!" Ali nikakvog glasa ne bješe, i niko ne odgovori. I igrali su oko žrtvenika koji bijahu načinili.

(27) Desi se u podne da im se Ilija naruga i reče: "Dozivajte glasnije, jer on je bog; ili je zauzet ili je u zahodu ili je na putu ili možda spava, pa ga treba probuditi." (28) Zato oni povikaše glasnije i stadoše se zarezivati mačevima i kopljima po običaju svome dok krv na njima ne šiknu. (29) Kad je prošlo podne, proricali su u zanosu sve dok nije došlo vrijeme da se prinese večernja žrtva, ali nije bilo nikakva glasa, niko nije odgovarao i niko nije obraćao pažnju.

(30) Onda Ilija reče svem narodu: "Pridite mi." I sav mu narod priđe. Onda on popravi žrtvenik Jahvin koji bješe porušen. (31) Ilija uze dvanaest kamenova, prema broju plemena sinova Jakova, kome bješe došla riječ Jahvina: "Israil će biti ime tvoje." (32) I od tog kamenja sagradi žrtvenik u ime Jahve i iskopa jarak oko žrtvenika, dovoljno velik da primi dvije mjere⁵² sjemena. (33) Potom složi drva i rasiječe junca na komade pa ga položi na drva. (34) I reče on: "Napunite vodom četiri vruća pa ih salijte na žrtvu paljenicu i na drva." I reče on: "Uradite to još jednom", i oni to uradiše i drugi put. I reče on: "Uradite to treći put", i oni to uradiše i treći put. (35) Voda je tekla oko žrtvenika, a on je i jarak napunio vodom.

(36) U vrijeme prinošenja večernje žrtve prorok Ilija pristupi i reče: "O Jahve, Bože Abrahamov, Izakov i Israilov, neka se danas obznani da si ti Bog u Israilu i da sam ja sluga tvoj i da sam učinio sve ovo po riječi tvojoj. (37) Odgovori mi, o Jahve, odgovori mi, da ovaj narod uzna da si ti, o Jahve, Bog i da si ti opet obratio srca njihova."

(38) Tad se vatra Jahvina sruči i proguta žrtvu paljenicu i drva i kamenje i prah i poliza vodu što bijaše u jarku. (39) Kad to sav narod vidje, pade licem na tlo i povika: "Jahve – on je Bog! Jahve – on je Bog!"

(40) Ilija im onda reče: "Pohvatajte proroke Baalove; ne dajte da ijedan od njih pobjegne!" I pohvataše ih, a Ilija ih svede do potoka Kišona i ondje ih pokla.

⁵² U hebrejskom: *dvije see*, što je jednako 14,7 litara.

Svršetak suše

(41) I reče Ilija Ahabu: "Idi gore, jedi i pij, jer čuje se tutanj velikog pljuska." (42) Tako Ahab ode gore da jede i pije. A Ilija se pope na vrh Karmela i čučnu i sakri lice među koljena. (43) Reče slugi svom: "Idi sad gore, pogledaj prema moru."

I ode on gore te pogleda pa reče: "Nema ničega."

A Ilija sedam puta govoraše: "Vrati se."

(44) Desi se sedmoga puta da sluga reče: "Eno se oblak malehan kao ljudska ruka diže od mora."

A Ilija reče: "Idi gore, kaži Ahabu: Pripremi konje svoje i siđi da te pljusak ne zaustavi."

(45) Naskoro nebo pocrnje od oblaka i vjetra, i udari jak pljusak, a Ahab otiđe kolima u Jizreel.

(46) Onda se ruka Jahvina spusti na Iliju, i on opasa bedra svoja te otrča pred Ahabom sve do u blizinu Jizreela.

Ilija bježi od Izebele

19 I Ahab ispriča Izebeli sve što Ilija bijaše učinio i kako je mačem poubijao sve proroke. (2) Onda Izebela po glasniku poruči Iliji: "Bogovi meni tako učinili, i još gore, ako ja ne učinim da ti život bude kao život jednog od njih do sutra u ovo doba."

(3) I Ilija se uplaši te se diže i ode, da spasi živu glavu, pa dođe u Beeršebu, koja pripada Jehudi, i ondje ostavi slugu svoga. (4) A on sam ode u pustinju jedan dan hoda i dođe do jedne smreke te sjede pod nju i zamoli da umre rekavši: "Dosta je! Uzmi mi sad, o Jahve, život, jer ja nisam bolji od očeva svojih." (5) On leže i zaspa pod smrekom; i gle, anđeo ga dotače i reče mu: "Ustani, jedi!" (6) On tad pogleda, i gle, kraj glave mu bješe hljepčić ispečen na vrelom kamenju i vrč vode. I jeo je i pio pa opet legao.

(7) Anđeo Jahvin opet dođe, i drugi put, te ga dotače i reče: "Ustani i jedi, jer je put tvoj predalek." (8) I ustao je pa je jeo i pio, i okrijepljen tom hranom putovao četrdeset dana i četrdeset noći do Horeba, gore Božije.

Ilijin susret s Bogom na Horebu

(9) Onda je ondje ušao u neku pećinu i u njoj konačio; i gle, dođe mu riječ Jahvina, i on mu reče: "Šta ti radiš ovdje, Ilija?"

(10) On odgovori: "Bio sam silno željan Jahve, Boga nad vojskama, jer su sinovi Israilovi ostavili savez tvoj, porušili žrtvenike tvoje i pobili mačem proroke tvoje. I ostao sam ja sam, a oni gledaju da i mene ubiju."

(11) I reče Jahve: "Izidi i stani na goru preda mnom!"

I gle, tuda je Jahve prolazio. I velik i snažan vjetar razdirao je gore i lomio stijene pred Jahvom, ali Jahve ne bješe u vjetru. I poslije vjetra bio je zemljotres, ali Jahve ne bješe u zemljotresu. (12) Poslije zemljotresa izbi vatra, ali Jahve ne bješe u vatri, a poslije vatre začu se zvuk blagog šumora. (13) Kad to Ilija začu, on navuče ogrtač preko lica pa iziđe i stade na ulaz u pećinu. I gle, dođe mu glas i reče: "Šta radiš ovdje, Ilija?"

(14) Tad on reče: "Bio sam silno željan Jahve, Boga nad vojskama, jer su sinovi Israilovi ostavili savez tvoj, porušili žrtvenike tvoje i pobili mačem proroke tvoje. I ostao sam ja sam, a oni gledaju da i mene ubiju."

(15) Jahve mu reče: "Idi, vrati se putem svojim u pustinju damašćansku, pa kad stigneš, pomaži Hazaela za kralja nad Aramom, (16) i pomaži Jehuu, sina Nimšijeva, za kralja nad Israilom, a Elizeja, sina Šafatova, iz Abel-Mehole, pomaži za proroka namjesto sebe. (17) Desit će se da će onoga koji pobjegne od mača Hazaelova smaknuti Jehu, a onoga koji pobjegne od Jehuina mača smaknut će Elizej. (18) Ali ostavit ću sedam hiljada u Israilu, sva koljena koja se nisu pregibala Baalu i sva usta koja ga nisu poljubila."

(19) Tako Ilija odande ode i nađe Elizeja, sina Šafatova, kako ore s dvanaest pari volova, a on sam bijaše kod dvanaestoga. Ilija prijeđe k njemu i baci na nj ogrtač svoj. (20) On ostavi volove te otrča za Ilijom i reče: "Molim te pusti me da poljubim oca svoga i mater svoju, onda ću za tobom poći."

A on mu reče: "Vrati se opet, ali [se sjeti] šta sam ti učinio." (21) Tako se Elizej vrati od njega i uze par volova pa ih žrtvova i skuha meso uz pomoć oruđa volujskoga te ga dade ljudima, pa su oni jeli. Onda je ustao te pošao za Ilijom i služio ga.

Rat s Aramejcima

20 I Ben-Hadad, kralj Arama, okupi svu svoju vojsku, a s njim bijahu trideset i dva kralja, i konji i kola. I ode gore te opsjednu Samariju i navali na nju. (2) Onda poslao glasnike u grad Ahabu, kralju israilskom, i poruči mu: "Ovako veli Ben-Hadad: (3) Tvoje srebro i tvoje zlato moji su; i tvoje najljepše žene i djeca moji su."

(4) Israilski kralj odgovori: "Onako kako ti kažeš, gospodaru moj, kralju: tvoj sam ja, i sve što imam ja tvoje je."

(5) Onda se glasnici vratiše i rekoše: "Ovako veli Ben-Hadad: Zacijelo sam ti poručio: 'Dat ćeš mi srebro svoje i zlato svoje i žene svoje i djecu svoju,' (6) ali sutra u ovo doba poslat ću ti sluge svoje, i oni će pretražiti kuću tvoju i kuće sluga tvojih; i što je god ugodno očima tvojim oni će u ruke svoje uzeti i odnijeti."

(7) Tad israilski kralj sazva sve starješine zemlje i reče: "Molim vas gledajte i vidite kako ovaj čovjek nevolju traži; jer on je poslao po žene moje i djecu moju i srebro moje i zlato moje, i ja ga nisam odbio."

(8) Sve starješine i sav narod rekoše mu: "Nemoj poslušati i nemoj pristati."

(9) Zato on reče Ben-Hadadovim glasnicima: "Kažite gospodaru mome, kralju: Sve što si tražio od sluge svoga prvi put ja ću učiniti, ali ovo učiniti ne mogu." I odoše glasnici i odnesoše mu natrag odgovor.

(10) Ben-Hadad mu poruči: "Bogovi meni tako učinili, i još gore, ako od Samarije dostigne praha da svi ljudi koji me slijede dobiju po jednu šaku!"

(11) Onda israilski kralj odgovori: "Recite mu: Neka se ne hvali onaj koji se opasuje kao onaj koji skida opremu svoju."

(12) Kad Ben-Hadad ču ovu poruku, dok su on i kraljevi pili u čadorima svojim, on reče slugama svojim: "Na položaje!" I oni zauzeše položaje protiv grada.

Pobjeda Israilaca

(13) I gle, neki prorok pristupi Ahabu, kralju israilskome, i reče: "Ovako veli Jahve: Jesi li vidio sve ovo silno mnoštvo? Evo, ja ću ti ih danas u ruke predati, i ti ćeš znati da sam ja Jahve."

(14) Ahab upita: "Po kome?"

A ovaj odgovori: "Ovako veli Jahve: Po momcima pokrajinskih vladara."

Onda on upita: "Ko će započeti boj?"

A ovaj odgovori: "Ti."

(15) Onda Ahab postroji momke pokrajinskih vladara, a bilo ih je dvije stotine i trideset i dvojica, a poslije njih postroji sav narod, sve sinove Israilove, njih sedam hiljada. (16) Oni iziđoše u podne, dok su se Ben-Hadad i trideset i dva kralja koji mu bijahu saveznici opijali u čadorima svojim.

(17) Momci pokrajinskih vladara iziđoše prvi, a Ben-Hadad posla izviđače te mu oni dojavīše: "Ljudi su izišli iz Samarije."

(18) Onda on reče: "Ako su izišli radi mira, pohvatajte ih žive, a i ako su izišli radi boja, pohvatajte ih žive."

(19) Tako su oni, momci pokrajinskih vladara, izišli iz grada, i vojska za njima. (20) Svaki je ubio protivnika svog, i Aramejci su bježali, a Israil ih je gonio, a Ben-Hadad, kralj aramejski, pobježe s konjanicima na konju. (21) Israilski kralj iziđe i udari po konjima i kolima, i pobi Aramejce u velikom pokolju.

(22) Onda prorok priđe kralju israilskom i reče mu: "Idi, ojačaj se i gledaj pa vidi šta ti je činiti, jer će početkom godine aramejski kralj navaliti na te."

(23) I rekoše sluge kralju aramejskom: "Njihovi su bogovi bogovi gora, zato su bili jači od nas; ali hajdemo se radije potući s njima u ravnici, pa ćemo onda mi sigurno biti jači od njih. (24) Učini ovo: Ukloni sve kraljeve s mjesta njihovih pa postavi zapovjednike namjesto njih, (25) i postroji vojsku kao vojsku koju si izgubio, konja za konja i kola za kola. Onda ćemo se potući s njima u ravnici, i sigurno ćemo biti jači od njih." On ih poslušala i učini tako.

Drugi rat s Aramejcima

(26) Na početku godine Ben-Hadad postroji Aramejce i pope se u Afek da se tuče s Israilom. (27) Sinovi su Israilovi bili postrojeni i opskrbljeni, te im iziđoše u susret; i sinovi Israilovi utaboriše se pred njima kao dva mala stada koza, a Aramejci prekrivahu zemlju.

(28) Onda pristupi čovjek Božiji i progovori kralju israilskome i reče: "Ovako veli Jahve: Zato što su Aramejci rekli: 'Jahve je bog gora, ali nije bog dolina,' zato ću ti ja predati u ruke sve ovo silno mnoštvo, i ti ćeš znati da sam ja Jahve."

(29) Tako su bili utaboreni jedni naspram drugih sedam dana. A sedmoga dana zametnu se boj, i sinovi Israilovi pobiše stotinu hiljada aramejskih pješaka u jednome danu. (30) A ostali umakoše u Afek, u grad, i sruši se zid na dvadeset i sedam hiljada ljudi koji su bili ostali. A Ben-Hadad umače u grad i sakri se u unutarnju odaju.

(31) Njegove mu sluge rekoše: "Gle, čuli smo da su kraljevi kuće Israilove kraljevi milosrdni, molimo te hajde da stavimo kostrijet na bedra svoja i konope na glave svoje pa da iziđemo kralju Israila; možda će ti on poštedjeti život."

(32) I pripasaše kostrijet na bedra svoja i staviše konope na glave svoje pa dođoše kralju israilskome i rekoše: "Sluga tvoj Ben-Hadad veli: Molim te pusti me da živim!"

A on reče: "Je li još živ? On je brat moj!"

(33) Ljudi to uzeše kao dobar znak, i brzo, hvatajući ga za riječ, rekoše: "Brat tvoj Ben-Hadad."

Tad on reče: "Idite, dovedite ga." Potom Ben-Hadad iziđe, a ovaj ga uze na kola svoja.

(34) Ben-Hadad mu reče: "Vratit ću gradove koje je otac moj uzeo ocu tvom, a ti sebi napravi trgovišta u Damasku, kao što ih je otac moj napravio u Samariji."

[Ahab reče:] "A ja ću te s ovim savezom pustiti da ideš." Tako on sklopi savez s njim i pusti ga da ide.

Prorok kori Ahaba

(35) I jedan od sinova proročkih, po riječi Jahvinj, reče drugu svom: "Molim te udari me." Ali čovjek ga ne htjede udariti. (36) Tad mu ovaj reče: "Kad nisi poslušao glas Jahvin, eto, čim odeš od mene, lav će te ubiti." I čim ode od njega, lav naiđe na njega i ubi ga.

(37) Potom on nađe drugog čovjeka i reče: "Molim te udari me." I čovjek ga udari i rani ga. (38) Tako prorok ode pa sačeka kralja kraj puta, i preruši se stavivši povez preko očiju. (39) Dok je kralj prolazio, on mu povika: "Tvoj je sluga izišao usred boja, kad neki čovjek iziđe nastranu i dovede mi jednog čovjeka i reče: 'Čuvaj ovog čovjeka; ako zbog bilo čega nestane, onda će život tvoj biti za život njegov, ili ćeš platiti talenat srebra.'" (40) I dok je sluga tvoj bio zauzet poslom, njega je nestalo."

Kralj mu israillski reče: "Takva će ti presuda biti; sam si je donio."

(41) Ona on brzo skide sebi povez s očiju, i kralj israillski poznađe da je on jedan od proroka. (42) On reče kralju: "Ovako veli Jahve: Kad si pustio iz ruku čovjeka kojemu sam odredio da umre, zato će život tvoj otići za život njegov, i narod tvoj za njegov narod." (43) Tako kralj israillski krenu kući svojoj, mrk i ljut, i dođe u Samariju.

Sukob oko Nabotova vinograda

21 I desilo se nakon ovih događaja da je Nabot Jizreelac imao vinograd u Jizreelu pokraj dvora samarijskog kralja Ahaba. (2) Ahab progovori Nabotu i reče: "Daj mi vinograd svoj da mi služi kao povrtnjak jer je blizu dvora moga, a ja ću tebi dati bolji vinograd za nj, ili ću ti, ako ti se više sviđa, u novcu isplatiti vrijednost njegovu."

(3) Ali Nabot reče Ahabu: "Ne dao mi Jahve da ti dadnem baštinu očeva svojih."

(4) I Ahab uđe u kuću svoju mrk i ljut zbog onog što mu bješe rekao Nabot Jizreelac, jer rekao je: "Neću ti dati baštinu očeva svojih." I leže na postelju svoju i okrenu lice i ne htjede jesti.

(5) Ali dođe mu žena njegova Izebela pa mu reče: "Zašto si tako mrk te ne jedeš?"

(6) On joj reče: "Zato što sam progovorio Nabotu Jizreelcu i rekao mu: 'Prodaj mi vinograd svoj, ili, ako ti je draže, dat ću ti drugi vinograd za nj. Ali on reče: 'Neću ti dati vinograd svoj.'"

(7) Njegova mu žena Izebela reče: "Kraljuješ li ti sad nad Israilom? Ustani, jedi, i neka ti se srce rađuje; ja ću ti dati vinograd Nabota Jizreelca."

Nabotovo ubistvo

(8) Onda ona napisala pisma u ime Ahabovo i opečati ih pečatom njegovim, i posla pisma starješinama i plemićima koji su živjeli s Nabotom u gradu njegovu. (9) I napisala u pismima: "Proglasite post i posadite Nabota na čelo naroda; (10) i posadite preda nj dvojicu nedostojnih ljudi, pa neka oni posvjedoče protiv njega: 'Kleo si Boga i kralja.' Onda ga izvedite i nasmrta ga kamenujte."

(11) Tako ljudi iz grada, starješine i plemići koji su živjeli u njegovu gradu, učiniše onako kako im bijaše poručila Izebela, baš onako kako je bilo napisano u pismima što ih ona njima bijaše poslala.

(12) Oni proglasiše post i posadiše Nabota na čelo naroda. (13) Potom dvojica nedostojnih ljudi udoše i sjedoše preda nj; i nedostojni ljudi posvjedočiše protiv njega, baš protiv Nabota, pred narodom i rekoše: "Nabot je kleo Boga i kralja." I izvedoše ga izvan grada te ga nasmrta kamenovaše. (14) Onda poručih Izebeli: "Nabot je kamenovan, i mrtav je."

(15) Kad Izebela ču da je Nabot kamenovan i da je mrtav, ona reče Ahabu: "Ustani, zaposjedni vinograd Nabota Jizreelca koji ti on nije htio prodati, jer Nabot više nije živ, već mrtav." (16) Kad Ahab ču da je Nabot mrtav, ustade i siđe do vinograda Nabota Jizreelca da ga zaposjedne.

Ilija opominje Ahaba

(17) Tad Tišbijcu Iliji dođe riječ Jahvina: (18) "Ustani, siđi u susret Ahabu, kralju israillskome, koji je u Samariji; eno ga u vinogradu Nabotovu, u koji je sišao da ga zaposjedne. (19) Ti mu progovori i reci: Ovako veli Jahve: 'Jesi li ubio, pa sad otimaš?' I ti mu progovori i reci: Ovako veli Jahve:

‘Na mjestu gdje su psi lizali krv Nabotovu lizat će psi i krv tvoju, baš tvoju.’”

(20) Ahab reče Iliji: “Jesi li me našao, neprijatelju moj?”

A ovaj odgovori: “Našao sam te jer si se ti prodao da činiš zlo u očima Jahvinim. (21) Evo, navalit ću zlo na tebe i potpuno ću te zamesti, i odsjeći ću od Ahaba svako muško u Israilu, i roba i slobodnoga, (22) i učinit ću da kuća tvoja bude kao kuća Nebatova sina Jarobama i kao kuća Ahijina sina Baaše, jer si ti mene na srdžbu izazvao i jer si Israila na grijeh navodio. (23) I za Izebelu Jahve progovori i reče: ‘Psi će pojesti Izebelu u kraju jizreelskom.’ (24) One koji pripadaju Ahabu i umru u gradu psi će pojesti, a one koji umru u polju ptice će nebeske pojesti.”

Ahabovo pokajanje

(25) Zacijelo niko nije bio kao Ahab, koji se prodao da čini zlo u očima Jahvinim, i kojeg je žena njegova Izebela nagovarala. (26) Odvratno je postupao slijedeći kumire, sve onako kako su činili Amorejci, koje je Jahve protjerao pred sinovima Israilovim.

(27) A desi se, kad Ahab ču ove riječi, da on podera odjeću svoju i obuče kostrijet i zaposti, i ležao u kostrijeti i idaše naokolo utučen⁵³. (28) Onda Tišbijcu Iliji dođe riječ Jahvina: (29) “Vidiš li kako se Ahab ponizio preda mnom? Zato što se ponizio preda mnom, ja neću donijeti zlo u danima njegovim, ja ću navaliti zlo na njegovu kuću u danima sina njegova.”

Jehošafatovo savezništvo s Ahabom

22 Tri godine prodoše bez rata između Arama i Israila. (2) Treće godine kralj jehudinski Jehošafat siđe kralju Israila. (3) I kralj Israila reče slugama svojim: “Znate li da Ramot-Gilead nama pripada, a mi još ništa ne činimo da ga iz ruku aramejskoga kralja uzmemo.” (4) I reče Jehošafatu: “Hoćeš li poći sa mnom u boj na Ramot-Gilead?” A Jehošafat reče kralju israilskome: “Ja sam kao ti, moj je narod kao i tvoji, moji konji kao i tvoji.”

Proročanstva lažnih proroka

(5) I Jehošafat još reče kralju israilskome: “Molim te najprije Jahvu za savjet upitaj.” (6) Onda kralj

israilski okupi proroke, oko četiri stotine ljudi, i upita ih: “Hoću li ići u boj na Ramot-Gilead, ili ću se suzdržati?”

A oni odgovoriše: “Idi, jer Jahve će ga kralju u ruke predati.”

(7) Ali Jehošafat upita: “Zar ovdje nema još neki prorok Jahvin da njega upitamo?”

(8) Kralj israilski reče Jehošafatu: “Ima još jedan čovjek preko kojeg možemo upitati Jahvu, ali ja ga mrzim jer mi nikad ne proriče dobro, nego uvijek zlo. To je Mikajah, sin Jimlahov.”

Ali Jehošafat reče: “Neka kralj ne govori tako.”

(9) Onda kralj israilski pozva jednog časnika i reče: “Brzo dovedi Mikajaha, sina Jimlahova.” (10)

A sjedahu kralj israilski i Jehošafat, kralj jehudinski, svaki na prijestolju svome, obučeni sjedahu, na gumnu kraj kapije samarijske, a svi proroci proricahu pred njima. (11) Onda Kenaanahov sin Cidkijah načini sebi gvozdene rogove i reče: “Ovako veli Jahve: Njima ćeš probadati Aramejce sve dok ne budu zatrti.”

(12) Tako su svi proroci ovako proricali i govorili: “Kreni gore na Ramot-Gilead, i pobijedi, jer Jahve će ga kralju u ruke predati.”

Mikajah proriče poraz

(13) Onda glasnik koji bijaše otišao da pozove Mikajaha progovori mu i reče: “Evo, riječi su proroka jednako povoljne za kralja, pa neka i riječ tvoja bude kao i njihova, i govori dobro.”

(14) Ali Mikajah reče: “Tako mi Jahve živoga, ono što mi Jahve kaže, to ću govoriti.”

(15) Kad dođe kralju, kralj mu reče: “Mikajah, hoćemo li ići u boj na Ramot-Gilead, ili ću se suzdržati?” A on mu reče: “Idi gore i pobijedi”, odgovori on, “jer Jahve će ga kralju u ruke predati.”

(16) Tad mu kralj reče: “Koliko te puta moram zaklinjati da mi ne govoriš ništa osim istine u Jahvino ime?”

(17) Tad oñ odgovori:

“Vidio sam sav Israil raštrkan po gorama, kao ovce bez pastira.

I Jahve reče: Ovi nemaju gospodara.

Neka se svaki od njih u miru kući vrati.”

(18) Onda kralj israilski reče Jehošafatu: “Zar ti nisam rekao da mi on neće proreći dobro, nego zlo?”

(19) Mikajah reče: “Čuj zato riječ Jahvinu. Vidio sam Jahvu kako sjedi na prijestolju svome i svu vojsku nebesku kako stoji oko njega, s njegove

⁵³ Ili ponizan.

desne i s njegove lijeve strane. (20) Jahve reče: 'Ko će namamiti Ahaba da ode gore i padne u Ramot-Gileadu?' I jedan reče ovo, a drugi ono. (21) Onda jedan duh istupi i stade pred Jahvu te reče: 'Ja ću ga namamiti.' (22) Jahve ga upita: 'Kako?' A ovaj reče: 'Otići ću i biti lažljivi duh u ustima svih proroka njegovih.' Tad on reče: 'Ti ćeš ga namamiti, i ti ćeš uspjeti. Idi i učini tako.' (23) I tako je, eto, Jahve stavio lažljivog duha u usta svih ovih tvojih proroka, jer Jahve ti je propast navijestio."

(24) Tad se Kenaanahov sin Cidkijah primače Mikajahu i udari ga po obrazu i reče: "Kako je Duh Jahvin prešao s mene da bi s tobom govorio?"

(25) Mikajah reče: "Gle, vidjet ćeš onoga dana kad uđeš u unutarnju sobu da se sakriješ."

(26) Tad kralj israilski reče: "Uzmite Mikajaha i vratite ga upravitelju gradskome Amonu i kraljeviću Joašu, (27) i recite: Ovako veli kralj: Bacite ovog čovjeka u tamnicu i držite ga na suhu hljebu i vodi dok se ja sretno ne vratim."

(28) Mikajah reče: "Ako se ti doista sretno vratiš, Jahve kroza me govorio nije." I dodade: "Čuj, narode sav!"

Ahabov poraz i smrt

(29) Tako kralj israilski i Jehošafat, kralj jehudinski, navališe gore na Ramot-Gilead. (30) Kralj israilski reče Jehošafatu: "Ja ću se preobući i stupiti u boj, a ti obuci haljine svoje." Tako se kralj israilski preobuče i ode u boj.

(31) A aramejski kralj naredi trideset i dvojici zapovjednika kola: "Ne tucite se ni s malim ni s velikim, nego samo s kraljem israilskim." (32) Zato, kad ugledaše Jehošafata, zapovjednici kola rekoše: "Ovo je zacijelo kralj israilski", i skrenuše da se tuku s njim, ali Jehošafat stade vapiti. (33) Kad zapovjednici kola shvatiše da to nije kralj israilski, prestadoše ga goniti.

(34) Ali neki čovjek nasumce nategnu luk i pogodi kralja israilskoga između oklopa od metalnih pločica i ploče na prsima. Tad on reče vozaču kola: "Okreni kola i vodi me iz boja, jer sam grdno ranjen." (35) Boj je toga dana bjesnio, i kralj se propinjaše u kolima svojim ispred Aramejaca, ali je navečer umro, a krv je iz rane istekla na dno kola. (36) Onda, dok je sunce zalazilo, kroz vojsku prođe vika: "Svako u grad svoj i svako u zemlju svoju!"

(37) Tako kralj umrije, i odnesoše ga u Samariju, i u Samariji kralja pokopaše. (38) Kola oprašše kod

jezerceta samarijskoga – a ondje su se bludnice kupale – i psi polizaše krv njegovu, po riječi Jahvinoj koju je rekao. (39) A ostala djela Ahabova i sve što je činio i dvor od bjelokosti koji je sagradio i svi gradovi koje je podigao – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva Israilovih? (40) Tako Ahab leže na počinak s očevima svojim, a sin njegov Ahazjah zasjede na njegovo kraljevsko mjesto.

Jehošafatovo kraljevanje nad Jehudom

(41) I Jehošafat, sin Asin, postade kralj jehudinski četvrte godine Ahabova kraljevanja nad Israilom.

(42) Jehošafatu je bilo trideset i pet godina kad je postao kralj, a vladao je dvadeset i pet godina u Jerusalemu. Majka mu se zvala Azuba; bila je kći Šilhija. (43) U svemu je hodio putem oca svoga Ase i nije s njega skretao, čineći ono što je pravo u očima Jahvinim. Ali uzvisine nisu bile uklonjene; narod je još prinosiso žrtve i palio tamjan na uzvisinama.

(44) Jehošafat je bio u miru i s kraljem israilskim.

(45) A ostala djela Jehošafatova i sila koju je pokazivao i kako je ratovao – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva Jehudinih? (46) Preostale bludnike⁵⁴ koji su ostali u danima oca njegova Ase istrijebio je iz zemlje.

(47) I nije bilo kralja u Edomu; zamjenik je bio na mjestu kralja.

(48) Jehošafat načini trgovačke lađe da ode u Ofir po zlato, ali nikad nisu zaplovili jer su se lađe razbile u Ecjon-Geberu. (49) Onda Ahazjah, sin Ahabov, reče Jehošafatu: "Neka moje sluge pođu sa slugama tvojim na lađama." Ali Jehošafat ne pristade.

(50) I ode Jehošafat na počinak s očevima svojim, i bi pokopan kod svojih očeva u gradu oca svoga Davida, a sin njegov Jehoram zasjede na njegovo kraljevsko mjesto.

Ahazjahovo kraljevanje nad Israilom

(51) Ahabov sin Ahazjah postade kralj israilski u Samariji sedamnaeste godine Jehošafatova kraljevanja nad Jehudom, a vladao je nad Israilom dvije godine. (52) Činio je zlo u Jahvinim očima i hodio putem oca svoga i putem majke svoje i putem Jarobama, sina Nebatova, koji je Israila na grijeh navodio. (53) I služio je Baalu i klanjao mu se, i izazivao je Jahvu, Boga Israilova, na srdžbu, sve onako kako je i otac njegov činio.

⁵⁴ V. nap. uz 14:24.